

CONV 685/03

**NOTE**

---

fra: præsidiets  
til: konventet

---

Vedr.: **Udkast til forfatningstraktatens artikler vedrørende EU's optræden udadtil**

---

**Dokumentets indhold:**

Side 2: I. De vigtigste elementer

Side 9 II. Vejledende oversigt

Side 12 III. Teksten til artiklerne med bemærkninger

### **Forklarende note: de vigtigste elementer**

1. Formålet med denne note er at fremlægge forslag til, hvilken struktur og hvilket indhold artiklerne om EU's optræden udadtil skal have. Det vedlagte dokument indeholder udkast til artikel 29 og 30 i første del i henhold til den traktatstruktur, der blev forelagt den 28. oktober 2002 (CONV 369/02), og til de relevante artikler med henblik på afsnit B i anden del af forfatningen.
2. I artiklerne omformuleres de henstillinger fra Arbejdsgruppe VII vedrørende EU's Optræden Udadtil og Arbejdsgruppe VIII vedrørende Forsvar, som fik bred opbakning i de efterfølgende drøftelser i konventet, til sprogbrugen i forfatningstraktaten. Desuden indarbejdes ændringer, der er affødt af horisontale spørgsmål, som konventet allerede har drøftet: status som én enkelt juridisk person og forenkling af instrumenter og procedurer. Artiklerne indeholder også udkast til "solidaritetsbestemmelser" i første og anden del, eftersom der på plenarmødet var en positiv holdning til at indsætte sådanne bestemmelser i forfatningen.
3. Efter langvarige overvejelser om den nuværende situation og belært af Irak-krisen mener præsidiet,
  - a) at det er nødvendigt at acceptere, at udviklingen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik uundgåeligt er en proces, der skal fuldføres ved at tilskynde til konvergens og gensidig solidaritet, men
  - b) at det også er nødvendigt, at forfatningen indeholder mere effektive institutionelle mekanismer, som kan understøtte og fremme processen.

## **Den generelle struktur for artiklerne i anden del**

4. I de nuværende traktater findes retsgrundlagene og de særlige bestemmelser for EU's/Fællesskabets diverse eksterne politikker og aktioner forskellige steder i traktaterne. Arbejdsgruppe VII anbefaler, at den nye tekst grupperer alle disse bestemmelser i ét afsnit af forfatningen (afsnit B i anden del), der inddeles i seks kapitler. Nogle kapitler inddeles i yderligere afdelinger.

Denne nye struktur har til formål at give et bedre overblik over, hvordan og på hvilke områder Unionen kan handle i international sammenhæng. Den ændrer på ingen måde ved det faktum, at der gælder forskellige regler for forskellige politikområder. Beslutningsprocedurer, instrumenter og de forskellige aktørers rolle varierer alt efter, hvilket politikområde der er tale om.

## **Horisontale artikler**

5. De to indledende artikler i afsnit B er af horisontal art. Den første indeholder en beskrivelse af de principper og overordnede mål, som bør være retningsgivende for Unionens optræden i international sammenhæng. Den foreslåede tekst anbefales af Arbejdsgruppen vedrørende EU's Optræden Udadtil. Den anden artikel, som erstatter de tidligere bestemmelser vedrørende "fælles strategier", fastsætter, hvordan Det Europæiske Råd kan gøre det muligt for Unionen at mobilisere instrumenter, der dækker forskellige politikområder, med henblik på at konkretisere strategien over for et land, en region eller en situation.

## "Udenrigsministeren"

6. Arbejdsgruppe VII anbefalede, at der skabes bedre sammenhæng i EU's optræden og større klarhed i EU's repræsentation ved at oprette en funktion med "to kasketter", som kombinerer hvervene som højtstående repræsentant og kommissær med ansvar for eksterne forbindelser i én person. Forslaget fik bred opbakning på plenarmødet, selv om det blev påpeget, at det kan skabe risiko for spændinger mellem institutionerne. Artiklerne i bilaget er affattet ud fra den formodning, at konventet ønsker at anbefale en sådan ny struktur, hvor personen med dette fælles ansvar, som i det følgende benævnes "udenrigsministeren", udpeges af Det Europæiske Råd efter godkendelse fra Kommissionens formand; udenrigsministeren skal
- bidrage til udarbejdelsen af og være ansvarlig for gennemførelsen af FUSP/ESFP med mandat fra Rådet og uden at være omfattet af princippet om Kommissionens kollegiale ansvar, og
  - have specifikt ansvar for eksterne forbindelser (tidligere spørgsmål under søjle 1) som medlem af Kommissionen. Kommissionens afgørelser om disse politikområder vil fortsat være underlagt kollegialitetsprincippet.
7. Udenrigsministeren kan dog under udøvelsen af sin initiativret på FUSP-området søge at opnå Kommissionens støtte; den pågældende kan derfor fremsætte forslag i fællesskab med Kommissionen på dette område.
8. Desuden kan fælles forslag fra Kommissionen og udenrigsministeren forelægges Rådet og Det Europæiske Råd og dække både tidligere søjle 1-aspekter af EU's optræden udadtil og FUSP.

9. Med hensyn til forhandling af internationale aftaler vil udenrigsministeren udelukkende eller hovedsagelig være ansvarlig for FUSP-aftaler; Kommissionens rolle vil være uændret for andre aftalers vedkommende. I tilfælde af aftaler, der dækker begge områder, udpeger Rådet forhandleren eller lederen af forhandlingsgruppen.

#### **Fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (kapitel 1.A)**

10. På baggrund af strategien beskrevet under punkt 3 foreslås to overordnede sæt ændringer:
- a) de ændringer, som følger af oprettelsen af EU-udenrigsministerposten, der indebærer hverv, som for øjeblikket udøves af den højtstående repræsentant, formandskabet og Kommissionen. Udenrigsministeren har sammen med medlemsstaterne ret til at fremsætte forslag på FUSP-området og spiller en tydelig rolle i udformningen og gennemførelsen af politiske afgørelser
  - b) de ændringer, som har til formål at tilskynde til øget forudgående konsultation, gensidig konvergens i synspunkter samt solidaritet. Der er udtrykkeligt fastsat en bestemmelse om ekstraordinære møder i Det Europæiske Råd, når den internationale udvikling kræver en fælles EU-strategi. En anden bestemmelse bemyndiger udenrigsministeren til at sikre koordinering af medlemsstaternes holdninger i internationale organisationer.
11. På foranledning af en lang række af konventets medlemmer er der en bestemmelse om øget anvendelse af kvalificeret flertal. Det kan være relevant, når Rådet træffer afgørelse om fælles forslag fra udenrigsministeren og Kommissionen, og en bemyndigelsesklausul vil gøre det muligt for Det Europæiske Råd at udvide anvendelsen af kvalificeret flertal i Rådet i forbindelse med FUSP-spørgsmål.

### **Fælles europæisk sikkerheds- og forsvarspolitik (kapitel 1.B)**

12. Det fremgår klart af forfatningen, både i artikel 29 i første del og i anden del, at ESFP er en integrerende del af FUSP. Flere af ESFP-artiklerne er nye, og med dem omsættes anbefalingerne fra Arbejdsgruppe VIII samt vigtige fremskridt, der er gjort siden Det Europæiske Råd i Köln i 1999, til traktatbestemmelser.
13. Petersberg-opgaverne er blevet opdateret, og i bestemmelserne vedrørende krisestyring fastsættes en mere sammenhængende anvendelse af civile og militære instrumenter. Et andet vigtigt element er indførelsen af forskellige former for fleksibilitet, der gør det muligt for grupper af lande, der ønsker at indgå i et tættere samarbejde, at gøre det inden for EU's rammer.
14. Endnu en nyskabelse er oprettelsen af et europæisk agentur for forsvarsmateriel og strategisk forskning, der har til formål at tilskynde til forbedring af den militære kapacitet. Agenturet skal også gøre det muligt for grupper af medlemsstater at samarbejde om specifikke programmer og bringe former for samarbejde, som på nuværende tidspunkt foregår uden for EU, ind i EU-rammer.

### **Finansielle bestemmelser (kapitel 1.C)**

15. Kapitel 1 indeholder også finansielle bestemmelser, der hovedsagelig er en gentagelse af de nuværende. Men der er nye bestemmelser om hurtig finansiering af akutte FUSP-aktiviteter, navnlig forberedelse af krisestyringsoperationer.

### **Handelspolitik (kapitel 2)**

16. Den nye tekst skal være en enklere udgave af de nuværende artikler. Herudover har Europa-Parlamentet fået en større rolle, både med hensyn til autonome handelsforanstaltninger og indgåelse af internationale aftaler.

### Samarbejde med tredjelande (kapitel 3)

17. I dette kapitel samles forskellige former for bistand til og samarbejde med tredjelande. De opdeles i grupper under tre hovedområder:

- I: udviklingssamarbejde
- II: økonomisk, finansielt og teknisk samarbejde med tredjelande
- III: humanitær bistand.

#### I. Udviklingssamarbejde

18. I udkastet til artiklerne fremhæves det, at Den Europæiske Unions og medlemsstaternes politikker supplerer hinanden og styrker hinanden gensidigt.

#### II. Økonomisk, finansielt og teknisk samarbejde med tredjelande

19. Den væsentligste ændring, som foreslås i disse artikler, hvoraf den første blev indført ved Nice-traktaten, er at give Europa-Parlamentet en større rolle. Der foreslås et nyt retsgrundlag for vedtagelse af hastende bistandsforanstaltninger med kvalificeret flertal.

#### III. Humanitær bistand

20. Artiklen om humanitær bistand er ny. I de eksisterende traktater er der ikke noget specifikt retsgrundlag for humanitære aktioner, men humanitær bistand nævnes i præsidiets udkast til artikel 12 i første del af forfatningen som et delt kompetenceområde. I artikelforslagene anerkendes den humanitære bistands særlige karakter og det princip om upartiskhed, der er en følge heraf. Der gøres opmærksom på, at det er nødvendigt, at EU's og medlemsstaternes aktioner forstærker hinanden gensidigt. Det foreslås også, at EU organiserer et frivilligt "fredskorps" for humanitær bistand.

#### **Restriktive foranstaltninger (kapitel 4)**

21. I dette kapitel kombineres de to artikler om sanktioner i de eksisterende traktater i én enkelt artikel, og deres anvendelsesområde udvides (til ikke blot at omfatte foranstaltninger over for stater, men også over for fysiske og juridiske personer). Kapitlet indeholder også en bestemmelse om underretning af Europa-Parlamentet.

#### **Internationale aftaler (kapitel 5)**

22. Arbejdsgruppe VII anbefaler, at de forskellige bestemmelser, som er spredt rundt om i de eksisterende traktater, vedrørende procedurer med henblik på at indlede og føre forhandlinger og indgå internationale aftaler bør samles i ét kapitel. I kapitlet præciseres det, hvilke forskellige former for aftaler Den Europæiske Union kan indgå, og de relevante procedurer herfor beskrives, samtidig med at de specifikke procedurer for aftaler om valutakursspørgsmål bibeholdes.

#### **Forbindelserne med internationale organisationer og tredjelande - Unionens delegationer (kapitel 6)**

23. Arbejdsgruppe VII anbefaler med hensyn til dette kapitel, at Kommissionens delegationer i udlandet bliver til EU-delegationer under udenrigsministerens myndighed. Den Europæiske Unions særlige forbindelser med visse centrale internationale organisationer nævnes.

## II. Vejledende oversigt: de foreslåede artikler vedrørende EU's optræden udadtil i forhold til de eksisterende traktater

|                                                               | Nye artikler | Artikler, der overtager bestemmelser fra de eksisterende traktater, men kun delvis eller med væsentlige ændringer | Artikler, der med mindre tilpasninger eller uændret er overtaget fra de eksisterende traktater |
|---------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>FØRSTE DEL - AFSNIT V</b>                                  |              |                                                                                                                   |                                                                                                |
| <u>Artikel 29</u> : Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <u>Artikel 30</u> : Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <b>ANDEN DEL, AFSNIT B : UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL</b>        |              |                                                                                                                   |                                                                                                |
| <u>Artikel 1</u> : Principper og mål *                        | ✓            |                                                                                                                   |                                                                                                |
| <u>Artikel 2</u>                                              |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <b>KAPITEL 1 : A. UDENRIGSPOLITIKKEN</b>                      |              |                                                                                                                   |                                                                                                |
| <u>Artikel 3</u>                                              |              |                                                                                                                   | ✓                                                                                              |
| <u>Artikel 4</u>                                              |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <u>Artikel 5</u>                                              |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <u>Artikel 6</u>                                              |              |                                                                                                                   | ✓                                                                                              |
| <u>Artikel 7</u>                                              |              |                                                                                                                   | ✓                                                                                              |
| <u>Artikel 8</u>                                              |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <u>Artikel 9</u>                                              |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <u>Artikel 10</u>                                             | ✓            |                                                                                                                   |                                                                                                |
| <u>Artikel 11</u>                                             |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |
| <u>Artikel 12</u>                                             |              | ✓                                                                                                                 |                                                                                                |

\* Tekst foreslået af Arbejdsgruppe VII. Den indarbejder de principper og mål, som er fastsat i de eksisterende traktater, for hver politik og hvert aktionsområde.

| KAPITEL 1 : A. UDENRIGSPOLITIKKEN <i>(fortsat)</i>               |   |   |   |
|------------------------------------------------------------------|---|---|---|
| <u>Artikel 13</u>                                                |   |   | ✓ |
| <u>Artikel 14</u>                                                |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 15</u>                                                |   |   | ✓ |
| <u>Artikel 16</u>                                                |   | ✓ |   |
| B. DEN FÆLLES SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK                     |   |   |   |
| <u>Artikel 17</u>                                                |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 18</u>                                                | ✓ |   |   |
| <u>Artikel 19</u>                                                | ✓ |   |   |
| <u>Artikel 20</u>                                                | ✓ |   |   |
| <u>Artikel 21</u>                                                | ✓ |   |   |
| C. FINANSIELLE BESTEMMELSER                                      |   |   |   |
| <u>Artikel 22</u>                                                |   | ✓ |   |
| KAPITEL 2 : DEN FÆLLES HANDELSPOLITIK                            |   |   |   |
| <u>Artikel 23</u>                                                |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 24</u>                                                |   | ✓ |   |
| KAPITEL 3 : SAMARBEJDE MED TREDJELANDE OG HUMANITÆR BISTAND      |   |   |   |
| I : UDVIKLINGSSAMARBEJDE                                         |   |   |   |
| <u>Artikel 25</u>                                                |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 26</u>                                                |   |   | ✓ |
| <u>Artikel 27</u>                                                |   | ✓ |   |
| II : ØKONOMISK, FINANSIELT OG TEKNISK SAMARBEJDE MED TREDJELANDE |   |   |   |
| <u>Artikel 28</u>                                                |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 29</u>                                                | ✓ |   |   |

| III : HUMANITÆR BISTAND                                                               |   |   |   |
|---------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|
| <u>Artikel 30</u>                                                                     | ✓ |   |   |
| KAPITEL 4 : RESTRIKTIVE FORANSTALTNINGER                                              |   |   |   |
| <u>Artikel 31</u>                                                                     |   | ✓ |   |
| KAPITEL 5 : INTERNATIONALE AFTALER                                                    |   |   |   |
| <u>Artikel 32</u>                                                                     |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 33</u>                                                                     |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 34</u>                                                                     |   |   | ✓ |
| KAPITEL 6 : FORBINDELSERNE MED INTERNATIONALE ORGANISATIONER OG UNIONENS DELEGATIONER |   |   |   |
| <u>Artikel 35</u>                                                                     |   | ✓ |   |
| <u>Artikel 36</u>                                                                     |   | ✓ |   |

| FØRSTE DEL - AFSNIT V                                        |   |  |  |
|--------------------------------------------------------------|---|--|--|
| <u>Artikel X</u> : solidaritetsbestemmelse                   | ✓ |  |  |
| ANDEN DEL - KAPITEL X : SOLIDARITET                          |   |  |  |
| <u>Artikel X</u> : gennemførelse af solidaritetsbestemmelsen | ✓ |  |  |

## **TEKSTEN TIL ARTIKLERNE MED BEMÆRKNINGER**

### **FØRSTE DEL - AFSNIT V**

#### ***Artikel 29***

#### ***Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik***

1. Den Europæiske Union forpligter sig til at føre en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der bygger på en gradvis udvikling af den gensidige politiske solidaritet mellem medlemsstaterne, på en gradvis fastlæggelse af spørgsmål af almindelig interesse og på opnåelse af en stadig stigende grad af konvergens i medlemsstaternes optræden.
2. Det Europæiske Råd definerer Unionens strategiske interesser og fastlægger målene for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Ministerrådet udformer denne politik efter bestemmelserne i forfatningens anden del.
3. Det Europæiske Råd og Ministerrådet vedtager de nødvendige afgørelser.
4. Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik gennemføres af Unionens udenrigsminister og medlemsstaterne under anvendelse af nationale midler og Unionens midler.
5. Medlemsstaterne rådfører sig med hinanden i Rådet og i Det Europæiske Råd om alle udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som er af almindelig interesse, med henblik på at fastlægge en fælles strategi. Før der træffes foranstaltninger på den internationale scene eller indgås forpligtelser, der kan berøre Unionens interesser, konsulterer den enkelte medlemsstat de øvrige medlemsstater i Rådet eller i Det Europæiske Råd. Medlemsstaterne sikrer, gennem en samordnet og konvergent optræden, at Unionen kan gøre sine interesser og værdier gældende på den internationale scene. Medlemsstaterne er indbyrdes solidariske.

6. Europa-Parlamentet høres om de vigtigste aspekter og grundlæggende valg i forbindelse med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og underrettes om udviklingen heri.
7. For så vidt angår den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, vedtager Det Europæiske Råd og Ministerrådet afgørelser med enstemmighed, undtagen i de tilfælde, der er omhandlet i forfatningens anden del. De tager stilling på forslag af en medlemsstat eller Unionens udenrigsminister alene eller i fællesskab med Kommissionen.
8. Det Europæiske Råd kan med enstemmighed beslutte, at Rådet skal træffe afgørelse med kvalificeret flertal i andre tilfælde end dem, der er omhandlet i forfatningens anden del.

### **Bemærkninger**

1. *Dette stykke beskriver FUSP's dynamiske karakter på grundlag af stigende gensidig solidaritet, konvergens i holdningerne og politisk vilje til at optræde samlet på den internationale scene.*
2. *Dette stykke omhandler Det Europæiske Råds rolle som igangsætter. Affattelsen er i overensstemmelse med anbefaling 3 fra Arbejdsgruppe VII, hvorefter Det Europæiske Råd definerer "de strategiske interesser og mål" på grundlag af de generelle principper og mål for EU's optræden udadtil som omhandlet i forfatningen (arbejdsgruppe VII har forelagt et tekstforslag vedrørende principperne og målene for EU's optræden udadtil, der findes i afsnit B, artikel 1, om EU's optræden udadtil i anden del). Dette stykke omhandler desuden den centrale rolle, som Rådet spiller i udformningen af FUSP på grundlag af de retningslinjer, der er fastlagt af Det Europæiske Råd. Retningslinjerne herfor er beskrevet i forfatningens anden del.*
3. *I dette stykke tages der hensyn til, at FUSP-instrumenterne (fælles aktioner, holdninger og strategier) på grundlag af anbefalingerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Forenkling er blevet ændret til "afgørelser". Det er ligeledes fastsat, at Det Europæiske Råd vedtager afgørelser (på nuværende tidspunkt fastlægger det "overordnede retningslinjer" og træffer afgørelse om "fælles strategier").*
4. *Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik gennemføres af Unionens udenrigsminister, hvis funktioner vil blive beskrevet i afsnit IV om institutionerne. Ministeren vil som led i varetagelsen af sine FUSP-funktioner kunne bemyndiges af Rådet og Det Europæiske Råd til at handle på Unionens vegne på den internationale scene. Han forsvarer Unionens holdninger og fører dialogen med tredjelande og internationale organisationer. Medlemsstaterne er desuden*

*forpligtet til at respektere og gennemføre de afgørelser, der træffes som led i FUSP. Det gør de under anvendelse af nationale midler - f.eks. ved at pålægge deres diplomatiske repræsentationer at foretage demarcher, forsvare Unionens holdninger eller at stemme efter de godkendte retningslinjer i internationale fora. De særlige repræsentanters rolle vil blive omtalt i anden del.*

5. *I dette stykke fremhæves betydningen af det systematiske samarbejde og af solidariteten mellem medlemsstaterne. Samarbejdet og solidariteten udgør hovedelementerne i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, da de bidrager til at skabe overensstemmelse mellem medlemsstaternes synspunkter og til at styrke den politiske vilje, der er nødvendig for at kunne nå frem til fælles aktioner og fælles holdninger. Forpligtelsen til konsultation og rådføring er blevet styrket i forhold til EU-traktaten, der er affattet således: "Artikel 16: Medlemsstaterne orienterer hinanden og rådfører sig med hinanden i Rådet om alle udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som er af almindelig interesse, med henblik på at sikre, at Unionen udøver sin indflydelse så effektivt som muligt gennem en samordnet og konvergent optræden." (Princippet om, at FUSP-samarbejdet ikke kun omfatter Rådets drøftelser i Bruxelles, men også udstrækker sig til tredjelande og internationale organisationer, vil blive præciseret i anden del.)*
6. *De nærmere enkeltheder i denne bestemmelse vil blive præciseret i forfatningens anden del og vil omfatte de relevante anbefalinger fra Arbejdsgruppe VII. Gruppen har noteret sig, at de nuværende bestemmelser i EU-traktaten er tilfredsstillende, men at de ikke desto mindre bør udbygges, så der medtages bestemmelser om udenrigsministerens deltagelse i varetagelsen af de opgaver, der er nævnt i EU-traktatens artikel 21: høring om de vigtigste aspekter og grundlæggende valg samt underretning om udviklingen af FUSP.*
7. *Dette stykke vedrører*
  - a) *beslutningsproceduren (hvor enstemmighed forbliver hovedreglen, dog med en række betydelige undtagelser) og*
  - b) *initiativretten (som deles mellem udenrigsministeren - alene eller i fællesskab med Kommissionen - og medlemsstaterne).*

*I del II omtales undtagelserne fra reglen om enstemmighed, således som de på nuværende tidspunkt er fastlagt i traktaten:*

- a) *udpegelse af en særlig repræsentant (artikel 23, stk. 2, i TEU),*
- b) *iværksættelse af de nuværende fælles aktioner eller fælles holdninger (artikel 23, stk. 2, i TEU, men revideret for at tage hensyn til forenklingen af instrumenterne),*
- c) *iværksættelse af fælles strategier (artikel 23, stk. 2, i TEU, men revideret for at tage hensyn til forenklingen).*

*På grundlag af anbefaling 8 fra Arbejdsgruppen er der på denne liste tilføjet: Rådets afgørelser, når disse træffes på forslag af udenrigsministeren (for så vidt angår FUSP) og Kommissionen (for så vidt angår de øvrige aspekter af EU's optræden udadtil) i fællesskab.*

*Arbejdsgruppe VII har fremhævet, at "for at undgå faren for FUSP-inerti og tilskynde til en proaktiv FUSP-politik bør der gøres størst mulig brug af de nuværende bestemmelser om anvendelse af kvalificeret flertal og af bestemmelser, der giver mulighed for en vis fleksibilitet såsom "konstruktiv afståelse". Bestemmelsen om konstruktiv afståelse vil blive omtalt i forfatningens anden del. (Jf. tillige nedenstående punkt 8).*

8. *Arbejdsgruppen har anbefalet, at der indsættes en bestemmelse i forfatningen, hvorefter Det Europæiske Råd med enstemmighed kan beslutte at udvide anvendelsen af afstemninger i Rådet med kvalificeret flertal til andre områder inden for FUSP end dem, der er omhandlet i forfatningstraktaten.*

**P.M.:** *Der erindres om, at de specifikke FUSP-bestemmelser ikke berører de bestemmelser, der gælder for de øvrige politikker og områder vedrørende optræden udadtil. Afsnit B i anden del af forfatningen fastlægger beslutningsprocedure, instrumenter, initiativret samt de forskellige aktørers rolle for de enkelte politikker eller områder vedrørende optræden udadtil.*

**P.M.:** *Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er ikke omfattet af Domstolens kompetence. De områder, der er omfattet af Domstolens kompetence, vil blive angivet i en anden artikel i forfatningen. Det er derfor ikke nødvendigt i en artikel vedrørende FUSP at nævne, at der ikke finder nogen judiciel kontrol sted fra Domstolens side. Derimod er der i traktaten fastsat bestemmelser om politisk kontrol med gennemførelsen af FUSP, som foretages af Rådet. De relevante bestemmelser vil blive indsat i forfatningens anden del.*

\*

\*      \*

### **Artikel 30: Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik**

1. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der udgør en integrerende del af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, sikrer Unionen en operationel kapacitet under anvendelse af militære og civile midler. Unionen kan anvende disse i forbindelse med opgaver uden for Unionens område med henblik på bevarelse af freden og styrkelse af den internationale sikkerhed i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt.

2. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik omfatter en gradvis udformning af Unionens fælles forsvarspolitik. Denne vil kunne føre til et fælles forsvar, når Det Europæiske Råd med enstemmighed træffer afgørelse herom. Det henstiller i så fald til medlemsstaterne, at de vedtager en sådan afgørelse i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser.

Unionens politik i denne artikels betydning berører ikke den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik og skal overholde de forpligtelser, som visse medlemsstater, hvis fælles forsvar foregår i Den Nordatlantiske Traktats Organisation (NATO), har i henhold til den nordatlantiske traktat, og skal være forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der er fastlagt inden for denne ramme.

3. Medlemsstaterne stiller militær og civil kapacitet til rådighed for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik med henblik på at bidrage til opfyldelsen af de mål, der er opstillet af Rådet.

Medlemsstaterne forpligter sig til gradvis at forbedre den militære kapacitet. Der oprettes et europæisk agentur for forsvarsmateriel og strategisk forskning, der skal klarlægge de operationelle behov, fremme foranstaltninger til opfyldelse heraf, bidrage til at påpege og eventuelt iværksætte alle nyttige foranstaltninger til styrkelse af forsvarets industrielle og teknologiske basis samt bistå Rådet med at evaluere forbedringen af den militære kapacitet.

De medlemsstater, der i fællesskab opretter multinationale styrker, kan ligeledes stille disse styrker til rådighed for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

4. Afgørelser om gennemførelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, herunder afgørelser om iværksættelse af en opgave som omhandlet i denne artikel, vedtages af Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed på forslag af Unionens udenrigsminister eller en medlemsstat. Udenrigsministeren kan eventuelt i fællesskab med Kommissionen stille forslag om anvendelse af både nationale midler og EU-instrumenter.
5. Rådet kan overdrage gennemførelsen af en opgave på EU-plan til en gruppe af medlemsstater. En sådan opgave gennemføres efter bestemmelserne i forfatningens anden del, afsnit B, artikel 18.
6. De medlemsstater, der opfylder kriterierne for et højt niveau for militær kapacitet, og som indbyrdes har indgået mere bindende forpligtelser på dette område med henblik på mere krævende missioner, etablerer et struktureret samarbejde inden for rammerne af Unionen. Dette samarbejde er omfattet af bestemmelserne i forfatningens anden del, afsnit B, artikel 20.
7. Indtil Det Europæiske Råd træffer afgørelse i medfør af stk. 2 i denne artikel, etableres der et tættere gensidigt forsvarssamarbejde inden for rammerne af Unionen. Såfremt en af de stater, der deltager i dette samarbejde, udsættes for et væbnet angreb på sit område, yder de øvrige deltagende stater som led i dette samarbejde og i overensstemmelse med artikel 51 i De Forenede Nationers pagt denne al den militære og anden hjælp og bistand, der ligger inden for deres formåen. De nærmere bestemmelser om deltagelsen i dette samarbejde og om, hvordan det skal fungere, tillige med de beslutningsprocedurer, som gælder for dette samarbejde, er fastlagt i forfatningens anden del, afsnit B, artikel 21.
8. Europa-Parlamentet høres om den fælles sikkerheds- og forsvarspolitikks principielle aspekter og grundlæggende valg og holdes orienteret om udviklingen heri.

## **Bemærkninger**

*Det foreløbige udkast til forfatningstraktat indeholder i afsnit V "Udøvelse af Unionens kompetencer" en særskilt artikel med overskriften "Den fælles forsvarspolitik".*

*Formålet med denne artikel er at beskrive instrumenterne og procedurerne for gennemførelsen af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. Et af de væsentlige karakteristika ved den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik er dens enestående karakter. Den giver Unionen en operationel kapacitet, men de militære midler, som Unionen råder over med henblik på gennemførelsen af denne politik, er nationale midler.*

*Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik anerkendes som en integrerende del af FUSP. Den fælles forsvarspolitik udformes gradvis. Det er baggrunden for, at man har valgt at give denne artikel overskriften "Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik" (dette udtryk findes på nuværende tidspunkt ikke i traktaten, men har været almindeligt anvendt siden Det Europæiske Råd i Köln i juni i 1999).*

- 1. I stykke 1 understreges den fælles sikkerheds- og forsvarspolitikens særlige karakter, nemlig den operationelle kapacitet, der er udviklet siden Det Europæiske Råd i Köln i juni 1999. De missioner, der er nævnt i dette stykke, er defineret mere præcist i forfatningens anden del, artikel 17. De omfatter både Petersberg-opgaverne, der allerede er omtalt i traktaten, og de opgaver, som Arbejdsgruppe VIII har anbefalet, og som konventet har besluttet at tilføje.*

*Teksten vedrørende bevarelse af freden og styrkelse af den internationale sikkerhed i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt er taget fra artikel 11, stk. 1, tredje led, i TEU, og tager sigte på at give en sammenfattende definition af disse opgaver.*

- 2. Stykke 2 er en omskrivning af artikel 17, stk. 1, første afsnit, i TEU, hvori muligheden af et fælles forsvar er nævnt.*

*Imidlertid er andet punktum i dette stykke stærkere formuleret. Et fælles forsvar betragtes her som en logisk følge af den fælles forsvarspolitik, og udgør følgelig et mål for denne politik, der vil blive opfyldt, når Det Europæiske Råd træffer afgørelse herom med enstemmighed.*

*Tredje punktum i første afsnit er uændret overtaget fra artikel 17, stk. 1, første afsnit, i TEU.*

*P.M.: artikel 17, stk. 1, første afsnit, i TEU*

*"Det henstiller i så fald til medlemsstaterne, at de vedtager en sådan afgørelse i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser."*

*Andet afsnit af dette stykke er overtaget direkte fra artikel 17, stk. 1, andet afsnit, i TEU, hvori det præciseres, at politikken som omhandlet i denne artikel hverken berører medlemsstaternes nationale politik på dette område eller de forpligtelser, som visse medlemsstater har indgået i henhold til Washington-traktaten.*

*P.M.: EU-traktatens artikel 17, stk. 1, andet afsnit:*

*"Unionens politik i denne artikels betydning berører ikke den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik og skal overholde de forpligtelser, som visse medlemsstater, hvis fælles forsvar foregår i Den Nordatlantiske Traktats Organisation (NATO), har i henhold til den nordatlantiske traktat, og skal være forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der er fastlagt inden for denne ramme."*

3. *I stykke 3 gøres der rede for et andet af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitikens karakteristika - nemlig gennemførelsen af denne under anvendelse af nationale midler. De to former for kapacitet (civil og militær) er blevet udviklet parallelt gennem afgørelser truffet af Det Europæiske Råd siden 1999 og gennem afholdelse af en række konferencer om forbedring af den militære og den civile kapacitet.*

*I henhold til anbefalingerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Forsvar fastsættes det i andet afsnit, at medlemsstaterne forpligter sig til at forbedre deres militære kapacitet. Det tilkommer Rådet med bistand fra Det Europæiske Agentur for Forsvarsmateriel og Strategisk Forskning at vurdere, om denne forpligtelse er efterlevet. Dette stykke indebærer oprettelse af agenturet i overensstemmelse med anbefalingerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Forsvar. Der findes allerede i den nuværende traktat et retsgrundlag for samarbejde mellem medlemsstaterne på forsvarsmaterielområdet (artikel 17, stk. 1, fjerde afsnit: "Den gradvise udformning af en fælles forsvarspolitik understøttes, i det omfang medlemsstaterne måtte finde det hensigtsmæssigt, af samarbejde mellem dem på forsvarsmaterielområdet."). Denne artikel indebærer den formelle oprettelse af agenturet og beskriver dets hovedopgaver. Agenturet er omfattet af bestemmelserne i forfatningens anden del, afsnit B, artikel 19.*

*Det skal bemærkes, at der allerede i slutningen af andet afsnit er fastlagt en evalueringsprocedure som led i den kapacitetsudviklingsmekanisme (CDM), som medlemsstaterne har godkendt. Denne artikel har til formål at få denne mekanisme indskrevet i forfatningen.*

*Tredje afsnit indeholder bestemmelser, der åbner mulighed for på EU-plan at integrere de multinationale styrker, som nogle medlemsstater har oprettet. Der er her tale om multinationale militære enheder med hovedkvarterer eller militærstabe. Dette er tilfældet med Eurokorpset (landstyrker: Tyskland, Belgien, Spanien, Frankrig, Luxembourg), EUROFOR (landstyrker: Spanien, Frankrig, Italien, Portugal), EUROMARFOR (søstyrker: Spanien, Frankrig, Italien, Portugal), European Air Group (Tyskland, Belgien, Spanien, Frankrig, Italien, UK),*

*Multinational Division (Central) (Tyskland, Belgien, Nederlandene, UK), militærstaben for det første tysk-nederlandske korps (Tyskland, Nederlandene, UK). Der findes også andre multinationale styrker, der dog ikke har fælles hovedkvarterer (f.eks. den britisk-nederlandske amfibiestyrke og den spansk-italienske amfibiestyrke).*

4. *I stykke 4 beskrives beslutningsproceduren i forbindelse med iværksættelsen af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. I overensstemmelse med anbefalingerne fra Arbejdsgruppe VII og Arbejdsgruppe VIII angives det desuden, at udenrigsministeren har initiativret. Kommissionen har ikke initiativret på forsvarsområdet. Hvad angår anvendelsen af Unionens militære midler eller instrumenter kan ministeren i kraft af sit ansvar på FUSP-området stille forslag om at anvende medlemsstaternes militære, civile og diplomatiske kapacitet (naturligvis efter høring af medlemsstaterne) eller i fællesskab med Kommissionen foreslå anvendelse af andre af de instrumenter, som Unionen råder over (f.eks. teknisk bistand, udviklingsbistand mv.).*
5. *Dette stykke åbner mulighed for at etablere et tættere samarbejde med henblik på gennemførelse af en bestemt opgave, når ikke alle medlemsstater ønsker at deltage i gennemførelsen af operationen. Afgørelsen om iværksættelsen af en operation, dens mål og rækkevidde samt de overordnede retningslinjer for gennemførelsen heraf vedtages af Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed (i overensstemmelse med stk. 4 i samme artikel), og operationen bliver således en EU-operation. Man kan imidlertid forestille sig, at visse stater, selv om de kan tilslutte sig, at operationen iværksættes, ikke ønsker eller ikke har tilstrækkelig eller passende kapacitet til at gennemføre den pågældende operation. I så fald har de øvrige medlemsstater mulighed for gennemføre operationen i overensstemmelse med bestemmelserne i dette stykke. De nærmere bestemmelser for en gruppe medlemsstaters gennemførelse af en operation i overensstemmelse med dette stykke er omhandlet i forfatningens anden del, afsnit B, artikel 18.*
6. *Arbejdsgruppen vedrørende Forsvar har konstateret, at der er betydelig forskel fra medlemsstat til medlemsstat for så vidt angår viljen til at indsætte militær kapacitet med henblik på de mest krævende missioner, som f.eks. genoprettelse af fred, selv om disse allerede er omfattet af traktaten. Af denne grund og i overensstemmelse med Arbejdsgruppens rapport indeholder stykke 6 regler om en form for struktureret samarbejde, der fastlægges i forfatningen, hvorefter medlemsstater, der har et højt niveau for militær kapacitet, og som indbyrdes har indgået mere bindende forpligtelser på dette område, kan etablere et sådant samarbejde. En betingelse for deltagelse i et struktureret samarbejde, er opfyldelse af kriterierne for så vidt angår militær kapacitet. De nærmere bestemmelser for dette samarbejde er angivet i forfatningens anden del, artikel 20.*

*Denne form for fleksibilitet vil gøre det muligt at institutionalisere og inddrage operationer under EU-samarbejdet, hvori medlemsstaterne på nuværende tidspunkt deltager gennem en "koalition af de villige", idet fordelene ved en sådan bestemmelse vil være, at de vil kunne gøre det inden for Unionens rammer og dermed med politisk opbakning fra samtlige medlemsstater.*

7. *I overensstemmelse med rapporten fra Arbejdsgruppe VIII og en lang række indlæg på konventets plenarmøde etableres der i henhold til dette stykke et tættere samarbejde, der giver de stater, der ønsker det, mulighed for - inden for Unionens rammer - at indgå samme forpligtelse til gensidig bistand, som findes i Bruxelles-traktatens artikel V.*

*Når Det Europæiske Råd træffer afgørelse i medfør af stk. 2, og dermed indfører et fælles forsvar, bliver dette stykke uden retsvirkning.*

8. *Dette stykke sikrer høring og orientering af Europa-Parlamentet på det fælles sikkerheds- og forsvarspolitiske område.*

\*  
\*       \*

*Andre aspekter, herunder Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komités eller de særlige repræsentanters rolle, er ikke medtaget ud fra den betragtning, at den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik indgår som en del af FUSP, hvorfor de relevante bestemmelser i artikel 29 i første del ligeledes finder anvendelse på den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.*

\*  
\*       \*

## **Artikel X**

### **Solidaritetsbestemmelse**

I henhold til princippet om solidaritet tager Unionen alle de instrumenter i brug, der står til dens rådighed, herunder militære midler med henblik på:

- at forebygge terrortruslen
- at beskytte civilbefolkningen og de demokratiske institutioner mod et eventuelt terrorangreb
- at yde bistand til en medlemsstat på dennes område efter anmodning fra dens politiske myndigheder i tilfælde af et terrorangreb.

Gennemførelsesbestemmelserne til denne artikel findes i forfatningens anden del, afsnit B, artikel X.

### **Bemærkninger**

*Arbejdsgruppen vedrørende Forsvar har anbefalet, at der i forfatningen indarbejdes en solidaritetsbestemmelse. Som følge af denne bestemmelses grundlæggende og forfatningsmæssige karakter er den indsat i første del af forfatningen. Det skal imidlertid bemærkes, at bestemmelsen har en horisontal rækkevidde, idet den indebærer anvendelse af de forskellige instrumenter (herunder såvel nationale militære midler som EU-instrumenter), og den er derfor formuleret i en særskilt artikel i forfatningens første del, afsnit V.*

*Denne bestemmelse vil træde i kraft i tilfælde af en terrortrussel eller et terrorangreb. Arbejdsgruppe VIII har i sine anbefalinger præciseret, at der bør være tale om terror forvoldt af ikke-statslige enheder. I betragtning af, at et angreb begået af et tredjeland, selv om dette sker under anvendelse af terroristiske metoder, vil være at betragte som et "angreb", og at solidaritetsbestemmelsen desuden uden videre bør være operativ, når der opstår en faresituation, har præsidiet anset det for at være hensigtsmæssigt at foreslå den affattelse, som findes i ovenstående artikel.*

*Arbejdsgruppen vedrørende Forsvar har anbefalet, at denne bestemmelse desuden dækker menneskelige katastrofer og naturkatastrofer. Det fastsættes derfor i forfatningens artikel 15, stk. 2, at "beskyttelse mod katastrofer" er at finde blandt områder med understøttende handling.*

*P.M.: Artikel 15, stk. 2, i forfatningen*

*"2. Områderne for understøttende handlinger:*

- beskæftigelse*
- industri*
- uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdom*
- kultur*
- sport*
- beskyttelse mod katastrofer."*

*Der er for øjeblikket ikke noget retsgrundlag for beskyttelse mod katastrofer, og det vil derfor være nødvendigt at fastsætte et sådant i forfatningens anden del. I dette grundlag vil man ligeledes kunne præcisere, at der er mulighed for at anvende militære midler i forbindelse med civilbeskyttelse.*

o

o o

**UNIONENS OPTRÆDEN UDADTIL**

***Artikel 1***

***Principper og mål***

1. Unionens optræden på den internationale scene styres af (fr. *repose sur* [s'inspire]) de principper, der har ligget til grund for dens egen oprettelse, udvikling og udvidelse, og som den tilstræber at fremme i den øvrige verden: demokrati, retsstatsprincipper, menneskerettighedernes og de grundlæggende rettigheders universalitet og udelelighed, *respekt for* den menneskelige værdighed, principperne om lighed og solidaritet samt respekt for folkeretten i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt. Unionen bestræber sig på at udvikle forbindelser og skabe partnerskaber med lande samt regionale eller globale organisationer, der deler disse værdier. Den vil fremme multilaterale løsninger på fælles problemer, især inden for De Forenede Nationers rammer.
2. Den Europæiske Union fastlægger og gennemfører fælles politikker og EU-aktioner og arbejder for den højest mulige grad af samarbejde på alle områder i tilknytning til internationale forbindelser med henblik på:
  - a) at værne om Unionens fælles værdier, grundlæggende interesser, uafhængighed og integritet;
  - b) at konsolidere og styrke demokrati, retsstatsprincipper, menneskerettigheder og folkerettens principper;
  - c) at bevare freden, forebygge konflikter og styrke den internationale sikkerhed i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers pagt;
  - d) at fremme en varig økonomisk og social udvikling i udviklingslandene med det hovedmål at udrydde fattigdommen, navnlig i lavindkomstlandene;

- e) at tilskynde til alle landes integration i den internationale økonomi, herunder gennem gradvis afskaffelse af hindringer for international handel;
  - f) at udarbejde internationale foranstaltninger med henblik på at beskytte og forbedre miljøet og de globale naturressourcer samt sikre bæredygtig udvikling;
  - g) at bistå befolkninger, lande og regioner, der står over for menneskeskabte katastrofer eller naturkatastrofer; og
  - h) at fremme et internationalt system, der bygger på stærkere multilateralt samarbejde og god global governance.
3. Unionen påser, at der er sammenhæng mellem de forskellige områder inden for dens optræden udadtil. Den tager ligeledes hensyn til ovennævnte principper og mål i forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af de eksterne aspekter af Unionens øvrige politikker.

### **Bemærkninger**

1. *Udkastet til artikel om principper og mål for Unionens optræden udadtil er udarbejdet af Arbejdsgruppe VII og figurerer blandt de anbefalinger, der er indeholdt i gruppens rapport (CONV 459/02, punkt 2 i anbefalingerne og punkt 11-12 i den detaljerede rapport). Arbejdsgruppens tekst er indsat i sin helhed med meget få redaktionelle ændringer (i kursiv - med den tidligere tekst i skarp parentes); den første ændring (vedrører ikke den danske tekst) skyldes, at det i den oprindelige tekst til artikeludkastet, der var på engelsk, hed, at Unionens optræden på den internationale scene "will be guided by", som er stærkere end den franske oversættelse "s'inspire de". Arbejdsgruppe VII har valgt den løsning at fastlægge principperne og målene for Unionens optræden udadtil som helhed i en enkelt artikel, og opregningen af de specifikke mål for hvert enkelt politisk område i de eksisterende artikler er derfor bortfaldet.*
2. *Det er i forbindelse med drøftelserne i Arbejdsgruppe VII blevet understreget, at det er nødvendigt at sikre sammenhæng mellem de forskellige områder inden for Unionens optræden udadtil og mellem Unionens optræden udadtil og de interne politikker, når disse politikker har eksterne virkninger (CONV 459/02, punkt 2 i anbefalingerne og punkt 12 i den detaljerede rapport). Et forslag om at indsætte et stk. 3, der afspejler dette i udkastet til artikel om principper og mål for Unionens optræden udadtil, har ikke fået støtte fra et flertal i arbejdsgruppen, men det forekommer vigtigt at indsætte et stykke i artiklen, hvis man vil undgå at skulle indsætte en sådan tekst i en artikel inden for hvert enkelt område inden for Unionens optræden udadtil. Der skal gøres opmærksom på, at den nuværende artikel 178 i TEF omhandler sammenhængen mellem andre politiske områder og målene for politikken for udviklingssamarbejde, og at dette er udgået af den reviderede affattelse af denne artikel som følge af stk. 3 i artiklen om principper og mål.*

## Artikel 2

1. Det Europæiske Råd fastlægger Unionens strategiske interesser og mål på grundlag af de principper og mål, der er opregnet i artikel 1 i dette afsnit .

Det Europæiske Råds afgørelser om Unionens strategiske interesser og mål kan vedrøre såvel de udenrigspolitiske områder som andre områder i forbindelse med EU's optræden udadtil. De kan vedrøre Unionens forbindelser med et land eller et område eller have en tematisk tilgang. De fastsætter deres varighed og de midler, der skal stilles til rådighed af Unionen og medlemsstaterne.

Det Europæiske Råd træffer afgørelse med enstemmighed på forslag af Rådet. Rådet vedtager sit forslag med kvalificeret flertal efter henstilling fra udenrigsministeren for så vidt angår den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, fra Kommissionen for så vidt angår andre områder i forbindelse med EU's optræden udadtil eller fra begge i fællesskab. Rådet gennemfører Det Europæiske Råds afgørelser i overensstemmelse med procedurerne i forfatningen.

2. Udenrigsministeren, for så vidt angår den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, og Kommissionen, for så vidt angår andre områder i forbindelse med EU's optræden udadtil, kan forelægge Rådet fælles forslag. Rådet vedtager afgørelser om disse fælles forslag med kvalificeret flertal.

### **Bemærkninger**

1. *Denne tekst er delvist overtaget fra teksten til artikel 13, stk. 2, i TEU om de fælles strategier, dog med ændring af retsakternes navn (afgørelser om strategiske interesser og mål), og følger anbefaling 3 fra Arbejdsgruppe VII om Det Europæiske Råds rolle ved fastlæggelsen af de strategiske interesser og mål: "Når de overordnede principper og mål er fastlagt i traktaten, bør EU definere strategiske mål og interesser samt strategier, hvormed de kan forfølges aktivt. Gruppen anbefaler, at Det Europæiske Råd definerer EU's strategiske mål og interesser*

*for et særligt land/område, en specifik situation eller et specifikt emne og opstiller parametre som vejledning for EU's og medlemsstaternes optræden. Rådet (eksterne forbindelser) skal have til opgave at gennemføre disse strategiske mål og interesser. Det Europæiske Råd kan derefter med jævne mellemrum undersøge, i hvor høj grad målene og interesserne er blevet realiseret."*

*Andet afsnit er en ny tekst, som skal tydeliggøre, at Det Europæiske Råds afgørelser kan vedrøre såvel FUSP som andre områder i forbindelse med EU's optræden udadtil. Dette er faktisk allerede tilfældet for så vidt angår de fælles strategier, uden at det dog er præciseret i afsnit V i TEU. Arbejdsgruppe VII går ind for instrumenter, der har en global tilgang og dækker flere områder af EU's optræden udadtil.*

*Tredje afsnit er en tekst, der er tilpasset på grundlag af andet afsnit i artikel 13, stk. 3, i TEU (TEU-tekst: "Rådet anbefaler Det Europæiske Råd fælles strategier og iværksætter dem, især ved at vedtage fælles aktioner og fælles holdninger"). Ændringerne er foretaget for at tilføje følgende:*

- a) Rådet træffer afgørelse på forslag af udenrigsministeren, Kommissionen eller begge i fællesskab, og*
  - b) en afgørelse truffet af Det Europæiske Råd, der både vedrører FUSP og andre områder i forbindelse med EU's optræden udadtil, skal gennemføres efter proceduren for hvert enkelt område.*
- 2. Arbejdsgruppe VII har anbefalet, at der i forfatningen gives mulighed for, at udenrigsministeren (for FUSP-spørgsmål) og Kommissionen (for andre aspekter af EU's optræden udadtil) i fællesskab forelægger Rådet forslag, der dækker forskellige aspekter af EU's optræden udadtil. Gruppen har desuden anbefalet, at Rådet i disse tilfælde træffer afgørelse med kvalificeret flertal.*

o

o o

## KAPITEL 1: DEN FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

### *A. Den fælles udenrigspolitik*

#### *Artikel 3*

1. Unionen fastlægger og gennemfører inden for rammerne af principperne og målene for sin optræden udadtil som omhandlet i artikel 1 i dette afsnit en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der dækker alle områder inden for udenrigs- og sikkerhedspolitikken.
2. Medlemsstaterne støtter aktivt og uforbeholdent Unionens udenrigs- og sikkerhedspolitik i en ånd af loyalitet og gensidig solidaritet.

Medlemsstaterne samarbejder for at styrke og udvikle deres gensidige politiske solidaritet. De afstår fra enhver handling, som strider imod Unionens interesser, eller som kan skade dens effektivitet som en sammenhængende faktor i internationale forbindelser.

Rådet og udenrigsministeren påser, at disse principper overholdes.

3. Unionen fører den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik ved:
  - at fastlægge principperne og de overordnede retningslinjer
  - at vedtage afgørelser om:
    - EU-aktioner
    - EU-holdninger
  - at styrke det systematiske samarbejde mellem medlemsstaterne om deres politik.

## **Bemærkninger**

1. *Stykke 1 er en tilpasset og forkortet udgave af artikel 11 i TEU for at tage hensyn til, at principperne og målene for EU's optræden udadtil er flyttet til begyndelsen af afsnittet vedrørende EU's optræden udadtil.*

*Traktaten indeholder i øjeblikket sætningen "Unionen fastlægger og gennemfører en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der dækker alle områder inden for udenrigs- og sikkerhedspolitikken". Denne tekst fastlægger det princip, at traktaten ikke på nogen måde begrænser FUSP-aktiviteterne, og at EU kan udtale sig om alle spørgsmål, der vedrører udenrigs- og sikkerhedspolitikken.*

2. *Stykke 2: Artikel 11, stk. 2, i TEU uden ændringer:*

*"Medlemsstaterne støtter aktivt og uforbeholdent Unionens udenrigs- og sikkerhedspolitik i en ånd af loyalitet og gensidig solidaritet.*

*Medlemsstaterne samarbejder for at styrke og udvikle deres gensidige politiske solidaritet. De afstår fra enhver handling, som strider imod Unionens interesser, eller som kan skade dens effektivitet som en sammenhængende faktor i internationale forbindelser.*

*Rådet påser, at disse principper overholdes." Det eneste, der tilføjes, er ordet "udenrigsministeren" i punktummet "Rådet påser, at disse principper overholdes."*

3. *Stykke 3 er en tilpasset udgave af artikel 12 i TEU for at tage hensyn til ændringen af navnet på FUSP-instrumenterne i overensstemmelse med anbefalingerne om forenkling af instrumenterne. Fælles aktioner og fælles holdninger bliver til afgørelser om EU-aktioner eller EU-holdninger. Det bør nævnes, at instrumentet fælles strategier, der bliver til afgørelser om EU's strategiske interesser og mål, er omhandlet i artikel 2 i dette afsnit.*

*Bestemmelsen vedrørende fastlæggelsen af principperne og de overordnede retningslinjer (første led) og bestemmelsen om det systematiske samarbejde mellem medlemsstaterne (tredje led) findes i artikel 12 i TEU.*

## **Artikel 4**

Det Europæiske Råd fastlægger principperne og de overordnede retningslinjer for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder for anliggender, der har indvirkning på forsvarsområdet.

Hvis den internationale udvikling kræver det, indkalder formanden for Det Europæiske Råd til et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd med henblik på at definere de strategiske retningslinjer for Unionens politik i forhold til denne udvikling.

Rådet træffer de nødvendige bestemmelser for fastlæggelse og iværksættelse af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik på grundlag af de strategiske retningslinjer, som Det Europæiske Råd fastlægger.

### **Bemærkninger**

1. *Første afsnit er uden ændringer overtaget fra teksten til artikel 13, stk. 1, i TEU: "Det Europæiske Råd fastlægger principperne og de overordnede retningslinjer for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder for anliggender, der har indvirkning på forsvarsområdet."*

*Andet afsnit er nyt. Formålet er at gøre det muligt (eller at tydeliggøre denne mulighed) at indkalde til et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd, når den internationale situation kræver det. En lignende bestemmelse vedrørende Rådet findes allerede i artikel 22, stk. 2, i TEU.*

*Tredje afsnit er overtaget fra teksten til artikel 13 i TEU: "Rådet træffer de nødvendige afgørelser for fastlæggelse og iværksættelse af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik på grundlag af de overordnede retningslinjer, som Det Europæiske Råd fastlægger."*

### **Artikel 5**

1. Udenrigsministeren, der er formand for Rådet (i sammensætningen "udenrigsspørgsmål"), bidrager med sine forslag til udarbejdelsen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og har ansvaret for iværksættelsen af afgørelser truffet af Det Europæiske Råd og Rådet.
2. I anliggender vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik repræsenteres Unionen af udenrigsministeren, der på Unionens vegne fører den politiske dialog og udtrykker Unionens holdning i internationale organisationer og på internationale konferencer.

### **Bemærkninger**

*Affattelsen er en tilpasning af artikel 26 i TEU om den højtstående FUSP-repræsentants rolle og artikel 18 i TEU om formandskabets rolle (trojkaen) for at tage hensyn til oprettelsen af udenrigsministerposten.*

## *Artikel 6*

1. Hvis en international situation kræver en operationel aktion fra Unionens side, vedtager Rådet de nødvendige afgørelser. Afgørelsen fastsætter mål og rækkevidde, de midler, der skal stilles til rådighed for Unionen, samt betingelserne for gennemførelse af aktionen og om nødvendigt dens varighed.
2. Hvis der sker en ændring af forholdene, der har væsentlig betydning for et spørgsmål, der er genstand for en sådan afgørelse, reviderer Rådet principperne og målene for denne aktion og vedtager de nødvendige afgørelser. Så længe Rådet ikke har truffet afgørelse, opretholdes afgørelsen om EU-aktionen.
3. Disse afgørelser forpligter medlemsstaterne i deres stillingtagen og handlinger.
4. Enhver national stillingtagen eller handling i forbindelse med en sådan afgørelse forudsætter, at der sker underretning derom så betids, at der om nødvendigt kan holdes forudgående samråd i Rådet. Forpligtelsen til at give forhåndsunderretning gælder ikke for foranstaltninger, som alene indebærer transformation til det nationale plan af rådsafgørelser.
5. Gør forholdenes udvikling det påtrængende nødvendigt, og foreligger der ikke nogen rådsafgørelse, kan medlemsstaterne straks træffe de foranstaltninger, der er absolut nødvendige under hensyntagen til de almindelige mål for afgørelsen om EU-aktionen. En medlemsstat, der træffer sådanne foranstaltninger, underretter omgående Rådet herom.
6. Volder iværksættelsen af en sådan afgørelse alvorlige vanskeligheder for en medlemsstat, skal denne forelægge sagen for Rådet, der skal drøfte den og søge passende løsninger. Disse må ikke stride imod målene for aktionen eller være til skade for dens effektivitet.

### **Bemærkninger**

1. *Overtagelse af teksten til artikel 14, stk. 1, i TEU om fælles aktioner, men tilpasset under hensyn til, at FUSP-instrumenterne har ændret navn (afgørelser)*
2. *Artikel 14, stk. 2, i TEU uden ændringer, bortset fra navnet på instrumentet: "Hvis der sker en ændring af forholdene, der har væsentlig betydning for et spørgsmål, der er genstand for en fælles aktion, reviderer Rådet principperne og målene for denne aktion og vedtager de nødvendige afgørelser. Så længe Rådet ikke har truffet afgørelse, opretholdes den fælles aktion".*
3. *Artikel 14, stk. 3, i TEU uden ændringer, bortset fra navnet på instrumentet: "Fælles aktioner forpligter medlemsstaterne i deres stillingtagen og handlinger".*
4. *Artikel 14, stk. 5, i TEU uden ændringer, bortset fra navnet på instrumentet: "Enhver national stillingtagen eller handling i forbindelse med en fælles aktion forudsætter, at der sker underretning derom så betids, at der om nødvendigt kan holdes forudgående samråd i Rådet. Forpligtelsen til at give forhåndsunderretning gælder ikke for foranstaltninger, som alene indebærer transformation til det nationale plan af rådsafgørelser".*
5. *Artikel 14, stk. 6, i TEU uden ændringer, bortset fra navnet på instrumentet: "Gør forholdenes udvikling det påtrængende nødvendigt, og foreligger der ikke nogen rådsafgørelse, kan medlemsstaterne straks træffe de foranstaltninger, der er absolut nødvendige under hensyntagen til de almindelige mål for den fælles aktion. En medlemsstat, der træffer sådanne foranstaltninger, underretter omgående Rådet herom".*
6. *Artikel 14, stk. 7, i TEU uden ændringer, bortset fra navnet på instrumentet: "Volder iværksættelsen af en fælles aktion alvorlige vanskeligheder for en medlemsstat, skal denne forelægge sagen for Rådet, der skal drøfte den og søge passende løsninger. Disse må ikke stride imod målene for aktionen eller være til skade for dens effektivitet".*

### **Artikel 7**

Rådet vedtager afgørelser, som fastlægger Unionens holdning til et bestemt spørgsmål af geografisk eller tematisk karakter. Medlemsstaterne drager omsorg for, at deres nationale politik er i overensstemmelse med Unionens holdninger.

### **Bemærkninger**

*Teksten til artikel 15 i TEU, men med et ændret navn på instrumentet for den fælles holdning (afgørelse): "Rådet vedtager fælles holdninger. Fælles holdninger fastlægger Unionens tilgang til et bestemt spørgsmål af geografisk eller tematisk karakter. Medlemsstaterne drager omsorg for, at deres nationale politik er i overensstemmelse med de fælles holdninger".*

## Artikel 8

1. Enhver medlemsstat eller udenrigsministeren alene eller sammen med Kommissionen kan forelægge Rådet alle spørgsmål vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og fremsætte forslag for Rådet.
2. I tilfælde, hvor der hurtigt skal træffes en afgørelse, indkalder udenrigsministeren enten på egen foranledning eller på anmodning af en medlemsstat inden for 48 timer eller, hvor en afgørelse er uopsættelig, inden for en endnu kortere frist til en ekstraordinær samling i Rådet.

### Bemærkninger

1. *Dette stykke definerer initiativretten på FUSP-området. Teksten følger opbygningen af artikel 22 i TEU. I den nuværende traktat har medlemsstaterne initiativret. Kommissionen har ligeledes initiativret, men ikke den højtstående repræsentant: artikel 22 i TEU: "Enhver medlemsstat eller Kommissionen kan forelægge Rådet alle spørgsmål vedrørende den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og fremsætte forslag for Rådet". I den nye tekst foreslås det, at både medlemsstaterne og udenrigsministeren får initiativret, og at udenrigsministeren kan udøve retten alene eller sammen med Kommissionen*
2. *Overtagelse af artikel 22, stk. 2, i TEU, der tager sigte på at gøre procedurerne mere smidige i en akut situation. "Formandskabet" er blevet erstattet af "udenrigsministeren" for at tage hensyn til, at ministeren skal varetage formandskabet for Rådet i sammensætningen "optræden udadtil"; dette forslag har fået bred støtte i konventet.*

## Artikel 9

1. Afgørelser under dette kapitel træffes af Rådet med enstemmighed. Det forhold, at medlemmer, der er til stede eller repræsenteret, afholder sig fra at stemme, hindrer ikke vedtagelsen af sådanne afgørelser.

Hvis et medlem af Rådet afholder sig fra at stemme i forbindelse med afstemninger, kan medlemmet kvalificere sin stemmeundladelse ved at afgive en formel erklæring i henhold til dette afsnit. I så fald er det pågældende medlem ikke forpligtet til at anvende afgørelsen, men accepterer, at afgørelsen forpligter Unionen. Under udvisning af gensidig solidaritet afholder den pågældende medlemsstat sig fra enhver handling, som vil kunne komme i konflikt med eller hindre en handling fra Unionens side på grundlag af den pågældende afgørelse, og de øvrige medlemsstater respekterer dens holdning. Hvis de medlemmer af Rådet, der på denne måde knytter en erklæring til deres stemmeundladelse, udgør over en tredjedel af stemmerne vægtet i overensstemmelse med artikel X i forfatningen, er afgørelsen ikke vedtaget.

2. Uanset stk. 1 træffer Rådet afgørelse med kvalificeret flertal,

- når det vedtager afgørelser om EU-aktioner eller EU-holdninger på grundlag af en afgørelse truffet af Det Europæiske Råd vedrørende Unionens strategiske interesser og mål som fastlagt i artikel 2, stk. 1, i dette afsnit,
- når det træffer afgørelse på grundlag af et fælles forslag fra udenrigsministeren og Kommissionen som fastlagt i artikel 2, stk. 2,
- når det træffer afgørelse om iværksættelse af en afgørelse vedrørende en EU-aktion eller en EU-holdning,
- når det udpeger en særlig repræsentant i henhold til artikel 11 i dette kapitel.

Hvis et medlem af Rådet erklærer, at det af vigtige, nærmere anførte årsager, der vedrører den nationale politik, agter at stemme imod vedtagelsen af en afgørelse, der skal træffes med kvalificeret flertal, finder der ikke afstemning sted. Rådet kan med kvalificeret flertal anmode om, at sagen henvises til Det Europæiske Råd med henblik på enstemmig afgørelse.

Dette stykke gælder ikke for afgørelser, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet.

3. Det Europæiske Råd kan med enstemmighed beslutte, at Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal i andre tilfælde end dem, der er omhandlet i stk. 2 i denne artikel.

### **Bemærkninger**

*Denne artikel vedrører beslutningsproceduren på FUSP-området. Den generelle regel er fortsat enstemmighed. Arbejdsgruppe VII har anbefalet, at "der gøres størst mulig brug af de nuværende bestemmelser om anvendelse af kvalificeret flertal og af bestemmelser, der giver mulighed for en vis fleksibilitet såsom konstruktiv afståelse". Den har ligeledes foreslået, at der i forfatningen indsættes en "enabling clause", der giver mulighed for, at Det Europæiske Råd kan udvide anvendelsen af kvalificeret flertal til andre områder end dem, der på nuværende tidspunkt er fastsat i traktaten.*

1. *Teksten til artikel 23, stk. 1, i TEU uden ændringer vedrørende konstruktiv afståelse: "Afgørelser under dette traktatafsnit træffes af Rådet med enstemmighed. Det forhold, at medlemmer, der er til stede eller repræsenteret, afholder sig fra at stemme, hindrer ikke vedtagelsen af sådanne afgørelser. Hvis et medlem af Rådet afholder sig fra at stemme i forbindelse med afstemninger, kan medlemmet kvalificere sin stemmeundladelse ved at afgive en formel erklæring i henhold til dette afsnit. I så fald er det pågældende medlem ikke forpligtet til at anvende afgørelsen, men accepterer, at afgørelsen forpligter Unionen. Under udvisning af gensidig solidaritet afholder den pågældende medlemsstat sig fra enhver handling, som vil kunne komme i konflikt med eller hindre en handling fra Unionens side på grundlag af den pågældende afgørelse, og de øvrige medlemsstater respekterer dens holdning. Hvis de medlemmer af Rådet, der på denne måde knytter en erklæring til deres stemmeundladelse, udgør over en tredjedel af stemmerne vægtet i overensstemmelse med artikel 205, stk. 2, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, er afgørelsen ikke vedtaget."*
2. *Teksten til artikel 23, stk. 2, i TEU om undtagelser fra den almindelige regel om enstemmighed; de eneste ændringer er:*
  - a) *instrumenternes navn, og*
  - b) *indførelse af afgørelser på grundlag af et fælles forslag fra ministeren og Kommissionen.**Afsnittet om stemmевægtningen er ikke medtaget (de relevante bestemmelser vil komme til at stå et andet sted i forfatningen).*

*Artikel 23, stk. 2, i TEU: "Uanset stk. 1 træffer Rådet afgørelse med kvalificeret flertal,*

- når det vedtager fælles aktioner eller fælles holdninger eller træffer enhver anden afgørelse på grundlag af en fælles strategi*
- når det træffer afgørelse om iværksættelse af en fælles aktion eller en fælles holdning*
- når det udpeger en særlig repræsentant i henhold til artikel 18, stk. 5.*

*Hvis et medlem af Rådet erklærer, at det af vigtige, nærmere anførte årsager, der vedrører den nationale politik, agter at stemme imod vedtagelsen af en afgørelse, der skal træffes med kvalificeret flertal, finder der ikke afstemning sted. Rådet kan med kvalificeret flertal anmode om, at sagen henvises til Det Europæiske Råd med henblik på enstemmig afgørelse.*

*Rådets medlemmers stemmer tildeles den vægt, der er fastsat i artikel 205, stk. 2, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Afgørelser træffes med mindst 62 stemmer afgivet af mindst 10 medlemmer, der stemmer for.*

*Dette stykke gælder ikke for afgørelser, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet."*

3. *Dette stykke er nyt og tager hensyn til Arbejdsgruppe VII's anbefaling: "Endvidere anbefaler gruppen, at der indsættes en ny bestemmelse i traktaten om, at Det Europæiske Råd med enstemmighed kan beslutte at udvide anvendelsen af kvalificeret flertal inden for FUSP".*

*Teksten til artikel 23, stk. 3, i TEU om procedurespørgsmål er ikke medtaget i den nye artikel.*

## **Artikel 10**

1. Når Unionen har fastlagt en fælles strategi i henhold til artikel 29, stk. 5, foretages der en tæt samordning af EU-udenrigsministerens aktiviteter og medlemsstaternes udenrigsministres aktiviteter.
2. Medlemsstaternes diplomatiske missioner og Unionens delegationer samarbejder indbyrdes i tredjelande og ved internationale organisationer og bidrager til udformningen og iværksættelsen af en fælles strategi.

### **Bemærkninger**

1. *Stykke 1 sigter mod at forbedre effektiviteten, komplementariteten og den gensidige styrkelse af de forskellige aktørers aktiviteter inden for rammerne af retningslinjer fastlagt af Unionen.*
2. *Stykke 2 er nyt og sigter mod at fremhæve, at det systematiske samarbejde ikke er begrænset til Rådets arbejde i Bruxelles, men at det også foregår mellem medlemsstaternes missioner og Unionens delegationer.*

### **Artikel 11**

Når Rådet skønner det nødvendigt, udpeger det på forslag af udenrigsministeren en særlig repræsentant med et mandat i forbindelse med særlige politikspørgsmål. Den særlige repræsentant udøver sit mandat under udenrigsministerens myndighed.

### **Bemærkninger**

*Denne artikel er med nogle få ændringer overtaget fra teksten til artikel 18, stk. 5, i TEU. Ændringerne vedrører udenrigsministerens rolle:*

- a) *Rådet udpeger den særlige repræsentant på forslag af udenrigsministeren og*
- b) *den særlige repræsentant udøver sit mandat under ministerens myndighed. Formålet med disse bestemmelser er at styrke sammenhængen og effektiviteten i udsendelsen af særlige repræsentanter.*

### **Artikel 12**

Unionen kan indgå aftaler med en eller flere stater eller internationale organisationer i henhold til dette kapitel efter proceduren i artikel 33 i dette afsnit.

### **Bemærkninger**

*I denne artikel fastlægges der et retsgrundlag for forhandling og indgåelse af internationale aftaler under FUSP. Artiklen henviser til de relevante artikler med hensyn til den procedure, der skal følges.*

### Artikel 13

1. Udenrigsministeren hører Europa-Parlamentet om de vigtigste aspekter og grundlæggende valg i forbindelse med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og påser, at der tages behørigt hensyn til Europa-Parlamentets synspunkter. Udenrigsministeren underretter regelmæssigt Europa-Parlamentet om udviklingen i Unionens udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder sikkerheds- og forsvarspolitikken.
2. Europa-Parlamentet kan stille spørgsmål eller rette henstillinger til Rådet og udenrigsministeren. Det drøfter en gang om året de fremskridt, der er gjort med iværksættelsen af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder sikkerheds- og forsvarspolitikken.

#### **Bemærkninger**

*Denne artikel er med nogle få ændringer overtaget fra artikel 21 i TEU. Ændringerne er foretaget på grundlag af anbefalingerne fra Arbejdsgruppe VII og for at tage hensyn til sammenlægningen af funktionerne som højtstående repræsentant og kommissær for eksterne forbindelser. "Formandskabet" og "Kommissionen" er blevet erstattet af "udenrigsministeren". Arbejdsgruppen har erkendt, at de nuværende bestemmelser i artikel 21 i TEU var tilfredsstillende, men at de alligevel skulle suppleres med henblik på at medtage udenrigsministerens deltagelse i de opgaver, der er omhandlet i artikel 21 i TEU.*

*Ordene "herunder sikkerheds- og forsvarspolitikken" figurerer ikke i artikel 21 i TEU. De er tilføjet i de to stykker for at tydeliggøre det område, som artiklen dækker. Orientering og høring af Europa-Parlamentet skal naturligvis foregå så hurtigt og så ofte som muligt, så det sikres, at udenrigspolitikken bliver effektiv samtidig med, at Europa-Parlamentet sikres en reel rolle.*

## **Artikel 14**

1. Medlemsstaterne samordner deres optræden i internationale organisationer og på internationale konferencer. De forsvare Unionens holdninger i disse fora. EU-udenrigsministeren sikrer tilrettelæggelsen af denne samordning.

I internationale organisationer og på internationale konferencer, hvori ikke alle medlemsstaterne deltager, forsvare de medlemsstater, der deltager, Unionens holdninger.

2. De medlemsstater, der er repræsenteret i internationale organisationer eller på internationale konferencer, hvor ikke alle medlemsstaterne er repræsenteret, skal holde disse underrettet om alle spørgsmål af fælles interesse, jf. dog stk. 1 og artikel 6, stk. 3, i dette afsnit.

De medlemsstater, der også er medlemmer af De Forenede Nationers Sikkerhedsråd, rådfører sig med hinanden og holder de øvrige medlemsstater fuldt ud underrettet. De medlemsstater, der er medlemmer af Sikkerhedsrådet, forsvare i udøvelsen af deres funktion Unionens holdninger og interesser, uden at dette dog berører det ansvar, der påhviler dem i medfør af De Forenede Nationers pagt.

Når Unionen har fastlagt en holdning til et emne på dagsordenen for De Forenede Nationers Sikkerhedsråd, anmoder de medlemsstater, der sidder i Sikkerhedsrådet, om, at udenrigsministeren indbydes til at fremlægge Unionens holdning.

### **Bemærkninger**

1. Dette stykke er overtaget fra artikel 19, stk. 1, i TEU (idet "de fælles holdninger" er ændret til "Unionens holdninger"):

*"Medlemsstaterne samordner deres optræden i internationale organisationer og på internationale konferencer. De forsvare de fælles holdninger i disse fora.*

*I internationale organisationer og på internationale konferencer, hvori ikke alle medlemsstaterne deltager, forsvare de medlemsstater, der deltager, de fælles holdninger".*

*Der er tilføjet et punktum i slutningen af første afsnit om den rolle, som ministeren skal spille i tilrettelæggelsen af samordningen mellem medlemsstaterne.*

2. *Stykke 2, første afsnit, er i ændret udgave overtaget fra artikel 19, stk. 2, i TEU: "De medlemsstater, der er repræsenteret i internationale organisationer eller på internationale konferencer, hvor ikke alle medlemsstaterne er repræsenteret, skal holde disse underrettet om alle spørgsmål af fælles interesse, jf. dog stk. 1 og artikel 14, stk. 3".*

*I andet afsnit udgår "faste" før "medlemmer". Denne ændring er foreslået for at overholde det princip, der er fastlagt i de foregående bestemmelser: når Unionen har godkendt en holdning til et specifikt spørgsmål, er alle medlemsstaterne forpligtet til at forsvare den på den internationale scene.*

*Med tredje afsnit indsættes der en ny bestemmelse, som har til formål at styrke Unionens synlighed i Sikkerhedsrådet. Denne bestemmelse har ingen konsekvenser for medlemsstaternes status eller position i dette forum.*

### **Artikel 15**

Medlemsstaternes diplomatiske og konsulære missioner og Unionens delegationer i tredjelande og på internationale konferencer samt deres repræsentationer ved internationale organisationer samarbejder for at sikre, at de afgørelser vedrørende Unionens holdninger og fælles aktioner, som Rådet har vedtaget, overholdes og iværksættes. De intensiverer deres samarbejde ved at udveksle oplysninger og foretage fælles vurderinger.

De bidrager til iværksættelsen af de bestemmelser, der er omhandlet i artikel 7, stk. 2, i forfatningens første del om beskyttelse af europæiske borgere på et tredjelands område. Medlemsstaterne udarbejder indbyrdes de nødvendige regler og indleder de påkrævede internationale forhandlinger med henblik på at sikre denne beskyttelse.

### **Bemærkninger**

*Stk. 1 er med nogle få ændringer overtaget fra artikel 20 i TEU: "Medlemsstaternes diplomatiske og konsulære missioner og Kommissionens delegationer i tredjelande og på internationale konferencer samt deres repræsentationer ved internationale organisationer samarbejder for at sikre, at de fælles holdninger og fælles aktioner, som Rådet har vedtaget, overholdes og iværksættes.*

*De intensiverer deres samarbejde ved at udveksle oplysninger, foretage fælles vurderinger og bidrage til iværksættelsen af bestemmelserne i artikel 20 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab."*

*Teksten er ændret med hensyn til a) Unionens delegationer og b) instrumenterne.*

*Stk. 2 henviser til artikel 7, stk. 2, i forfatningen (denne tekst svarer til artikel 20 i TEF) og er overtaget fra sidste punktum i artikel 20 i TEF, som artikel 20 i TEU henviser til: "Medlemsstaterne udarbejder indbyrdes de nødvendige regler og indleder de påkrævede internationale forhandlinger med henblik på at sikre denne beskyttelse".*

## **Artikel 16**

Med forbehold af artikel XX i forfatningen [om Rådets/De Faste Repræsentanternes Komité's organisation] følger en udenrigs- og sikkerhedspolitisk komité den internationale situation på de områder, der henhører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, og bidrager til at fastlægge politikken ved at afgive udtalelser til Rådet på dets foranledning eller på eget initiativ. Komitéen følger ligeledes iværksættelsen af den vedtagne politik med forbehold af udenrigsministerens beføjelser.

Inden for dette afsnits område varetager denne komité under Rådets ansvar og i tæt kontakt med udenrigsministeren den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af krisestyringsoperationer som omhandlet i artikel 17 i dette afsnit.

Rådet kan med henblik på en krisestyringsoperation og for hele dennes varighed, som fastlagt af Rådet, bemyndige komitéen til at træffe relevante afgørelser vedrørende den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af operationen.

## **Bemærkninger**

*Stk. 1 er med nogle få ændringer overtaget fra artikel 25 i TEU: "Med forbehold af artikel 207 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab følger en udenrigs- og sikkerhedspolitisk komité den internationale situation på de områder, der henhører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, og bidrager til at fastlægge politikken ved at afgive udtalelser til Rådet på dettes foranledning eller på eget initiativ. Komitéen følger ligeledes iværksættelsen af den vedtagne politik med forbehold af formandskabets og Kommissionens beføjelser".*

*Ændringerne vedrører sidste punktum, hvor "formandskabet" og Kommissionen" er erstattet af "udenrigsministeren".*

*Stk. 2 er overtaget fra artikel 25 i TEU, og der er indsat et tekststykke om udenrigsministeren og en henvisning til artikel 24 i dette afsnit, der omhandler krisestyringsoperationer: "Inden for dette traktatafsnits område varetager denne komité under Rådets ansvar den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af krisestyringsoperationer".*

*Stk. 3 svarer stort set til stk. 3 i artikel 25 i TEU: "Rådet kan med henblik på en krisestyringsoperation og for hele dennes varighed, som fastlagt af Rådet, bemyndige komitéen til at træffe relevante afgørelser vedrørende den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af operationen, dog med forbehold af artikel 47". Henvisningen til artikel 47 i TEF er udgået på grund af sammenskrivningen af traktaterne.*

## **B. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik**

### **Artikel 17**

1. De opgaver, der er omhandlet i forfatningens del I, artikel 30, stk. 1, hvorunder Unionen kan anvende militære og civile midler, omfatter fælles aktioner på nedrustningsområdet, humanitære opgaver og redningsopgaver, rådgivnings- og bistandsopgaver på det militære område, konfliktforebyggende opgaver, fredsbevarende opgaver og kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse, støtteaktioner med henblik på bekæmpelse af terrorisme efter anmodning fra et tredjeland's myndigheder og stabiliseringsoperationer ved afslutningen af konflikter.

2. Rådet vedtager med enstemmighed afgørelser om de opgaver, der er omhandlet i denne artikel, idet det fastlægger deres mål og rækkevidde samt de overordnede retningslinjer for deres gennemførelse. Udenrigsministeren forestår med reference til Rådet og i nær permanent kontakt med Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité koordineringen af missionernes civile og militære aspekter.

### **Bemærkninger**

*Formålet med denne artikel er at præcisere anvendelsesområdet for bestemmelserne i del I, artikel 30, stk. 1:*

- *Heri medtages de opgaver, der allerede er omhandlet i traktaten, nemlig:*
  - *humanitære opgaver og redningsopgaver,*
  - *fredsbevarende opgaver,*
  - *kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse*
- *Hertil kommer de opgaver, som Arbejdsgruppe VII har anbefalet, nemlig:*
  - *fælles aktioner på nedrustningsområdet,*
  - *råd og bistand på militærområdet,*
  - *konfliktforebyggelse,*
  - *støtteaktioner med henblik på bekæmpelse af terrorisme efter anmodning fra et tredjelandes myndigheder,*
  - *stabiliseringsoperationer ved afslutningen af konflikter.*

*Stk. 2 indeholder en detaljeret beskrivelse af beslutningsproceduren i forbindelse med opgaver og af de elementer, som afgørelserne herom skal indeholde. Andet punktum er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Arbejdsgruppe VIII vedrørende styrkelsen af udenrigsministerens rolle i forbindelse med krisestyring, især for så vidt angår koordineringen af opgavernes civile og militære aspekter.*

### **Artikel 18**

1. Rådet kan i medfør af de afgørelser, det vedtager i henhold til artikel 17 i dette afsnit, overdrage gennemførelsen af en opgave til en gruppe af medlemsstater, der råder over den fornødne kapacitet, og som ønsker at deltage i gennemførelsen heraf. De pågældende medlemsstater aftaler indbyrdes, hvorledes opgaven skal forvaltes.

2. De stater, der deltager i gennemførelsen af opgaven, aflægger regelmæssigt situationsrapport til Rådet herom, og forelægger, såfremt gennemførelsen får yderligere væsentlige følger, eller nødvendiggør en ændring af målet, rækkevidden eller de retningslinjer, som Rådet har fastlagt i henhold til artikel 17, stk. 2, i dette afsnit, øjeblikkeligt sagen for Rådet. Rådet vedtager i så fald de nødvendige afgørelser.

### **Bemærkninger**

*Denne artikel indeholder en beskrivelse af retningslinjerne for samarbejde om gennemførelsen af en opgave i henhold til en afgørelse vedtaget af Rådet.*

*I et EU med 25 medlemmer kan man vanskeligt forestille sig, at en opgave vil kunne gennemføres med deltagelse af samtlige medlemsstater. Denne artikel fastlægger derfor retningslinjerne for, hvorledes gennemførelsen af en opgave på grundlag af en afgørelse vedtaget af samtlige medlemsstater kan overdrages til nogle af medlemsstaterne, enten fordi visse medlemsstater ikke er villige til at deltage i gennemførelsen af en sådan mission, men ikke ønsker at forhindre de øvrige medlemsstater i at gennemføre den, eller fordi opgaven eventuelt kræver et højt kapacitetsniveau, som kun er til rådighed i visse medlemsstater.*

*Afgørelsen om iværksættelsen af en operation, dens mål og rækkevidde samt de overordnede retningslinjer for gennemførelsen heraf vedtages af Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed. Afgørelsen indeholder en liste over de medlemsstater, der har erklæret sig rede til at gennemføre missionen. Gennemførelsen heraf forvaltes følgelig af den gruppe af medlemsstater, der er nævnt i afgørelsen. Når operationen er påbegyndt, deltager udelukkende de medlemsstater, der medvirker i gennemførelsen af denne, i drøftelserne om de aktioner og foranstaltninger, der træffes med henblik herpå. De øvrige medlemsstater underrettes om de foranstaltninger, der iværksættes i den forbindelse. Såfremt gennemførelsen af opgaven eventuelt får yderligere væsentlige følger, eller nødvendiggør en ændring af målet, rækkevidden eller de retningslinjer, som Rådet har oprindeligt fastlagt, forelægger de deltagende stater øjeblikkeligt sagen for Rådet. Rådet vedtager i så fald de nødvendige afgørelser.*

### **Artikel 19**

1. Det Europæiske Agentur for Forsvarsmateriel og Strategisk Forskning har til opgave
  - at bidrage til fastlæggelse af målene for medlemsstaternes militære kapacitet og vurdere, om de kapacitetsbidrag, som medlemsstaterne har forpligtet sig til, overholdes,
  - at fremme harmonisering af de operationelle behov samt vedtagelse af effektive og indbyrdes forenelige fremgangsmåder i forbindelse med materielanskaffelser,

- at fremsætte forslag til multilaterale projekter med henblik på at opfylde målene for militær kapacitet og sikre koordineringen af de programmer, der gennemføres af medlemsstaterne, og forvaltning af specifikke samarbejdsprogrammer,
  - at støtte forskningen i forsvarsteknologi, koordinere og planlægge fælles forskningsaktiviteter og undersøgelser af tekniske løsninger, der imødekommer de fremtidige operationelle behov,
  - at bidrage til at identificere og eventuelt gennemføre alle nyttige foranstaltninger med henblik på at styrke forsvarssektorens industrielle og teknologiske grundlag og øge effektiviteten af de militære udgifter.
2. Agenturet er åbent for alle medlemsstater, der ønsker at deltage heri. Rådet vedtager med kvalificeret flertal en afgørelse med henblik på at fastlægge statuten, hjemstedet og de nærmere bestemmelser for agenturets drift. Der bør i statuten og bestemmelserne tages hensyn til omfanget af den faktiske deltagelse i agenturets aktiviteter. Inden for agenturet oprettes der specifikke grupper, der omfatter de medlemsstater, som gennemfører fælles projekter.

### **Bemærkninger**

*Denne artikel indeholder en nærmere angivelse af målene for Det Europæiske Agentur for Forsvarsmateriel og Strategisk Forskning og dets funktion. Det er i nøje overensstemmelse med anbefalingerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Forsvar. Der gøres i artiklen ikke nærmere rede for, hvorledes agenturet skal fungere, idet dette spørgsmål (efter stk. 2) vil skulle afklares i en afgørelse vedtaget af Rådet.*

### **Artikel 20**

1. De medlemsstater, der opfylder kriterierne for et højt niveau for militær kapacitet og ønsker at indgå mere bindende forpligtelser på dette område med henblik på mere krævende opgaver, og som er omfattet af listen i erklæring X, der er knyttet som bilag til forfatningen, etablerer i fællesskab et struktureret samarbejde som omhandlet i forfatningens første del, artikel 30, stk. 6. De kriterier og forpligtelser med hensyn til militær kapacitet, som disse medlemsstater har fastlagt, anføres i samme erklæring.

2. Hvis en medlemsstat ønsker at deltage i dette samarbejde på et senere tidspunkt ved at tiltræde de forpligtelser, som dette indebærer, underretter den Det Europæiske Råd herom. Rådet træffer i snæver sammensætning for det strukturerede samarbejde afgørelse på anmodning af den pågældende medlemsstat.
3. Afgørelser vedrørende målet for samarbejdet træffes alene af de medlemsstater, der er deltager heri. Udenrigsministeren bistår ved drøftelserne. De øvrige medlemsstater underrettes behørigt og regelmæssigt af udenrigsministeren om udviklingen i samarbejdet.
4. Rådet kan overdrage gennemførelsen af en opgave som omhandlet i artikel 17 i dette afsnit inden for Unionens rammer til de stater, der deltager i dette samarbejde.

### **Bemærkninger**

*I denne artikel beskrives retningslinjerne for, hvorledes det strukturerede samarbejde som beskrevet i første del, artikel 30, stk. 6, skal fungere. De medlemsstater, der opfylder kriterierne for et højt niveau for militær kapacitet, og som ønsker i fællesskab at indgå mere bindende forpligtelser på dette område med henblik på mere krævende opgaver, vil kunne gøre det ved at oprette et struktureret samarbejde inden for forfatningens rammer. De kriterier samt de kapacitetsforpligtelser, som de deltagende stater forpligter sig til at opfylde, vil skulle drøftes og fastlægges af disse stater i fællesskab og anføres i en erklæring, der knyttes som bilag til forfatningen. I denne erklæring anføres desuden, hvilke medlemsstater der deltager i det strukturerede samarbejde.*

*Når det strukturerede samarbejde er etableret, er det kun de deltagende stater, der kan deltage i vedtagelsen af afgørelser om såvel udviklingen af dette samarbejde som iværksættelsen af samt retningslinjerne for eventuelle operationer. De deltagende medlemsstater vil kunne anvende EU's organer, f.eks. Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité (PSC) eller Militærkomitéen, som desuden udelukkende træder sammen i tilstedeværelse af repræsentanterne for de medlemsstater, der deltager i det strukturerede samarbejde. Men de operationer, som vedtages af denne gruppe af stater, vil ikke være EU-operationer. Det er fastsat, at Unionens udenrigsminister bistår ved drøftelserne vedrørende dette samarbejde, og at han underretter de øvrige medlemsstater om udviklingen heri. Ministeren vil således skulle fungere som bindeled mellem de medlemsstater, der deltager i det strukturerede samarbejde, og de stater, der ikke deltager heri, hvilket åbner mulighed for i højere grad at synliggøre de aktioner, som iværksættes inden for rammerne af samarbejdet.*

*Der vil dog være mulighed for, at Rådet overdrager det til de stater, der deltager i det strukturerede samarbejde, at gennemføre en opgave på grundlag af en afgørelse vedtaget af Rådet. Opgaven gennemføres i så fald på EU's vegne inden for rammerne af det strukturerede samarbejde.*

## Artikel 21

1. Det tættere gensidige forsvarssamarbejde som omhandlet i del I, artikel 30, stk. 7, er åbent for alle Unionens medlemsstater. En liste over de deltagende medlemsstater findes i en erklæring, der er knyttet som bilag til denne forfatning. Hvis en medlemsstat ønsker at deltage heri på et senere tidspunkt ved at tiltræde de forpligtelser, som dette indebærer, underretter den Det Europæiske Råd herom og tiltræder den erklæring, der er knyttet som bilag til forfatningen.
2. En deltagende stat, der udsættes for et væbnet angreb på sit område, underretter de øvrige deltagende stater om situationen og kan anmode disse om hjælp og bistand. De deltagende stater træder sammen på ministerplan, bistået af deres repræsentant i Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité og Militærkomitéen.
3. De Forenede Nationers Sikkerhedsråd underrettes øjeblikkeligt om ethvert væbnet angreb og de forholdsregler, der er truffet som følge heraf.
4. Disse bestemmelser berører ikke for de pågældende staters vedkommende de rettigheder og forpligtelser, der følger af den nordatlantiske traktat.

### **Bemærkninger**

*Ti af EU's nuværende medlemsstater er medlemmer af Den Vesteuropæiske Union og er som følge heraf bundet af en gensidig forsvarsforpligtelse i medfør af Bruxelles-traktatens artikel V. Der kan ikke herske tvivl om, at denne forpligtelse udgør en form for samarbejde, der falder uden for Unionens rammer. I betragtning af forskellene med hensyn til, hvad der er politisk vilje til, kan man vanskeligt forestille sig, at samtlige medlemsstater er villige til at tiltræde en sådan forpligtelse inden for forfatningens rammer. Det er derfor nødvendigt at indføre et tættere samarbejde på dette område, der giver de medlemsstater, der ønsker det, mulighed for en "fornytt tiltrædelse" af den forpligtelse, de allerede har tiltrådt i medfør af Bruxelles-traktatens artikel V, inden for Unionens rammer. Der er flere fordele forbundet med at indføre en sådan forpligtelse i forfatningen:*

- *det vil gøre det muligt at nedfælde princippet om gensidigt forsvar i forfatningen og vil bidrage til at øge Unionens troværdighed i borgernes øjne;*
- *samarbejdet vil give de deltagende stater mulighed for at anvende Unionens organer og ekspertise, f.eks. EU's Militærkomité og Militærstab.*

*Som det er tilfældet i forbindelse med de øvrige former for samarbejde, der er nævnt ovenfor, vil det også her kun være de medlemsstater, der deltager i samarbejdet, der deltager i vedtagelsen af afgørelser vedrørende samarbejdets mål. Endvidere gælder det, at, såfremt de anvender Unionens organer, vil disse udelukkende træde sammen i tilstedeværelse af repræsentanter for de stater, der har tiltrådt dette samarbejde.*

## **C.    *Finansielle bestemmelser***

### ***Artikel 22***

1.    Institutionernes administrationsudgifter i forbindelse med bestemmelserne vedrørende de områder, der er omfattet af dette kapitel, afholdes over Unionens budget.
2.    Aktionsudgifter til iværksættelse af de pågældende bestemmelser afholdes ligeledes over Unionens budget bortset fra udgifter til operationer, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet, og tilfælde, hvor Rådet med enstemmighed træffer anden afgørelse.

Såfremt udgifterne ikke afholdes over Unionens budget, afholdes de af medlemsstaterne efter fordelingsnøglen baseret på bruttonationalindkomsten, medmindre Rådet med enstemmighed træffer anden afgørelse. Hvad angår udgifter til operationer, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet, er medlemsstater, hvis repræsentant i Rådet har afgivet en formel erklæring i henhold til artikel 9, stk. 1, andet afsnit, ikke forpligtet til at bidrage til finansieringen heraf.

3. Der oprettes en post på Unionens budget til hastefinansiering af initiativer som led i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, navnlig forberedende aktiviteter i forbindelse med en opgave, der er omhandlet i artikel 30, stk. 1, forfatningens første del. Der indføres specifikke procedurer for at sikre hurtig adgang til de bevillinger, der opføres på denne post, og en effektiv anvendelse heraf inden for de frister, som de pågældende situationer kræver.

De forberedende aktiviteter i forbindelse med de opgaver, der er omhandlet i artikel 30, stk. 1, i forfatningens første del, der ikke opføres på Unionens budget, finansieres af en opstartsfond, der består af bidrag fra medlemsstaterne.

Rådet vedtager med kvalificeret flertal på forslag af udenrigsministeren

- de nærmere bestemmelser for oprettelse og finansiering af fonden, navnlig de finansielle midler, der tildeles fonden, samt de nærmere bestemmelser for refusion til fonden
- de nærmere bestemmelser for forvaltning af fonden
- de nærmere bestemmelser for finansiell kontrol.

Når Rådet overvejer en opgave som omhandlet i artikel 30, stk. 1, i forfatningens første del, der ikke kan opføres på Unionens budget, bemyndiger det udenrigsministeren til at anvende denne fond. Udenrigsministeren aflægger rapport til Rådet om udførelsen af dette mandat.

### **Bemærkninger**

1. *Overtagelse af artikel 28, stk. 2, i TEU, idet "De Europæiske Fællesskabers budget" ændres til "Unionens budget": "Institutionernes administrationsudgifter i forbindelse med bestemmelserne vedrørende de områder, der er omfattet af dette traktatafsnit, afholdes over De Europæiske Fællesskabers budget".*

2. *Overtagelse af artikel 28, stk. 3, i TEU, idet "De Europæiske Fællesskabers budget" ændres til "Unionens budget": "Aktionsudgifter til iværksættelse af de pågældende bestemmelser afholdes ligeledes over De Europæiske Fællesskabers budget bortset fra udgifter til operationer, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet, og tilfælde, hvor Rådet med enstemmighed træffer anden afgørelse.*

*Såfremt udgifterne ikke afholdes over De Europæiske Fællesskabers budget, afholdes de af medlemsstaterne efter fordelingsnøglen baseret på bruttonationalindkomsten, medmindre Rådet med enstemmighed træffer anden afgørelse. Hvad angår udgifter til operationer, der har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet, er medlemsstater, hvis repræsentant i Rådet har afgivet en formel erklæring i henhold til artikel 23, stk. 1, andet afsnit, ikke forpligtet til at bidrage til finansieringen heraf."*

3. *Arbejdsgruppe VII har konstateret, at FUSP-aktiviteterne undertiden kræver hastefinansiering, som de sædvanlige procedurer ikke er tilpasset til. Desuden har Arbejdsgruppe VIII konstateret, at der er behov for en særlig bestemmelse vedrørende den forberedende fase af en opgave som omhandlet i artikel 30, stk. 1. Dette hænger dels sammen med, at finansieringen af de civile aspekter over EU-budgettet er underkastet procedurer, der er relativt tunge og således tidskrævende, når der netop er meget lidt tid til rådighed ved lanceringen af operationen, dels sammen med nødvendigheden af at muliggøre en hurtig finansiering af de militære aspekter, der ikke kan finansieres over budgettet.*

*Hvis en planlagt operation er en operation, der enten kun omfatter civile midler eller civile og militære midler, finansieres de forberedende aktiviteter over en særlig post på Unionens budget. Forvaltningen af denne post sker efter en særlig ordning, der skal sikre dels en hurtig adgang til midlerne (dvs. en lettere procedure end den sædvanlige procedure for adgang til bevillinger), dels en hurtig anvendelse af midlerne, idet de sædvanligt gældende procedurer fraviges (f.eks. offentlige udbud).*

*Når den planlagte operation derimod har indvirkning på militær- eller forsvarsområdet, og udgifterne hertil derfor ikke kan afholdes over budgettet, oprettes der en fond, der udgøres af bidrag fra medlemsstaterne, med henblik på at finansiere operationens forberedende fase. Beslutningen om fordelingsnøglen for fondens finansiering træffes af Rådet med kvalificeret flertal.*

*For at oprette fonden må der sikres en startkapital til fonden samt fastsættes nærmere bestemmelser for refusion, dvs. nærmere bestemmelser for nye indbetalinger til fonden, når dens midler er helt eller delvis opbrugt. Dette kræver en afgørelse truffet af Rådet med kvalificeret flertal. En særskilt rådsafgørelse vil være nødvendig for at fastlægge fondens finansforordning. Denne afgørelse er omhandlet i stk. 3, tredje afsnit.*

*Endelig er det vigtigt, at anvendelsen af fonden er effektiv og hurtig; det foreslås i fjerde afsnit, at udenrigsministeren kan få mandat fra Rådet til at gennemføre og forvalte fonden.*

\*

\* \*

## KAPITEL 2: DEN FÆLLES HANDELSPOLITIK

### Artikel 23

Ved at oprette en toldunion har medlemsstaterne til hensigt i fælles interesse at bidrage til en harmonisk udvikling af verdenshandelen, en gradvis afskaffelse af restriktionerne i den internationale handel og i de direkte udenlandske investeringer og en sænkning af toldskrankerne og andre hindringer.

### Bemærkninger

*Artikel 2 svarer til stk. 1 i artikel 131 i TEF med tilføjelse af en henvisning til direkte udenlandske investeringer (som i næste artikel) i erkendelse af, at de finansielle strømme supplerer varehandelen og i dag udgør en meget stor del af samhandelen. Artikel 131, stk. 2, i TEF udgår, da det ikke længere er relevant at nævne afskaffelse af tolden mellem medlemsstaterne (til orientering er teksten til stk. 2 som følger: "Den fælles handelspolitik skal tage hensyn til den gunstige indflydelse, som afskaffelse af tolden mellem medlemsstaterne kan udøve med hensyn til at styrke konkurrenceevnen hos medlemsstaternes virksomheder").*

### Artikel 24

1. Den fælles handelspolitik bygger på ensartede principper navnlig for så vidt angår toldændringer, indgåelse af told- og handelsaftaler vedrørende udveksling af varer og tjenesteydelser og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret, direkte udenlandske investeringer, gennemførelse af ensartethed i liberaliseringsforanstaltninger, eksportpolitik og handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger, herunder foranstaltninger mod dumping og subsidieordninger. Den fælles handelspolitik føres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil som omhandlet i artikel 1 i dette afsnit.
2. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter lovgivningsproceduren de europæiske love og rammelove, der er nødvendige for at gennemføre den fælles handelspolitik.

3. Skal der føres forhandlinger om aftaler med en eller flere stater eller internationale organisationer, finder de relevante bestemmelser i artikel 33 i dette afsnit anvendelse. Kommissionen retter henstillinger til Rådet, som bemyndiger den til at indlede de nødvendige forhandlinger. Rådet og Kommissionen skal sikre, at de forhandlede aftaler er i overensstemmelse med Unionens interne politikker og regler.

Disse forhandlinger føres af Kommissionen i samråd med et særligt udvalg udpeget af Rådet til at bistå den i dette arbejde og inden for rammerne af direktiver, som Rådet kan meddele den. Kommissionen aflægger regelmæssigt beretning til det særlige udvalg om, hvordan forhandlingerne skrider frem.

4. For så vidt angår forhandling og indgåelse af en aftale på områderne handel med tjenesteydelser, der indebærer personbevægelser, og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret, træffer Rådet afgørelse med enstemmighed, hvis aftalen omfatter bestemmelser, hvor der kræves enstemmighed for vedtagelse af interne regler.
5. Udøvelsen af de beføjelser, som denne artikel tillægger på det handelspolitiske område, berører ikke afgrænsningen af de interne beføjelser mellem Unionen og medlemsstaterne og vil ikke føre til en harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, i det omfang forfatningen udelukker en sådan harmonisering.

### **Bemærkninger**

1. *Af politiske grunde har præsidiet valgt ikke at fremlægge en tekst, der helt følger anbefalingerne fra Arbejdsgruppe VII på dette område, men i stedet foreslå at bevare en henvisning til undtagelsen vedrørende forhandling og indgåelse af aftaler på områderne handel med tjenesteydelser, der indebærer personbevægelser, og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret, hvis aftalen omfatter bestemmelser, hvor der kræves enstemmighed for vedtagelse af interne regler. Der mindes om, at der i Arbejdsgruppe VII var bred tilslutning til, at der anvendes kvalificeret flertal på alle områder vedrørende handelspolitik, også tjenesteydelser og intellektuel ejendomsret (med forbehold af de nuværende restriktioner i harmoniseringen af visse interne politikker). Denne anbefaling fik bred støtte under debatten på plenarmødet. Præsidiet noterede sig dog forbehold fra en række konventsmedlemmer, hvoraf*

*nogle ytrede ønske om at bevare de nuværende undtagelser, og andre understregede, at man skal undgå en harmonisering af interne politikker ved hjælp af internationale aftaler, der indgås med kvalificeret flertal. Undtagelserne i den nuværende artikel 133, stk. 5, i TEF, er bevaret i dette artikeludkast, men den foreslåede tekst er forenklet i forhold til den nuværende, bl.a. for at tage hensyn til arbejdsgruppens anbefalinger om forenkling af instrumenter og procedurer.*

- 2. Stk. 1 svarer til stk. 1 i artikel 133 i TEF med tilføjelse af udveksling af varer og tjenesteydelser og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret samt direkte udenlandske investeringer (se også den foregående artikel - direkte udenlandske investeringer er indsat i erkendelse af, at de finansielle strømme supplerer varehandelen og i dag udgør en meget stor del af samhandelen). En undtagelse vedrørende forhandling og indgåelse af aftaler på områderne handel med tjenesteydelser, der indebærer personbevægelser, og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret er bevaret i stk. 4 (se bemærkningerne til dette stykke).*
- 3. I stk. 1 er der desuden tilføjet en henvisning til artikel 1 i dette afsnit, der omhandler principperne og målene for Unionens optræden udadtil, i overensstemmelse med anbefalingen fra Arbejdsgruppe VII om, at disse principper og mål samles i én horisontal artikel, der dækker hele afsnittet. Til orientering er teksten til artikel 133, stk. 1, i TEF, som følger: "Den fælles handelspolitik bygger på ensartede principper navnlig for så vidt angår toldændringer, indgåelse af told- og handelsaftaler, gennemførelse af ensartethed i liberaliseringsforanstaltninger, eksportpolitik og handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger, herunder foranstaltninger mod dumping og subsidieordninger."*
- 4. For så vidt angår stk. 2 foreslås det, at den normale lovgivningsprocedure anvendes for vedtagelse af gennemførelsesforanstaltninger. Der mindes i den forbindelse om, at interne foranstaltninger på dette område er blevet vedtaget med kvalificeret flertal, siden Rom-traktaten blev indført. Denne ændring svarer også til anbefalingen fra Arbejdsgruppe VII om, at Europa-Parlamentets rolle skal styrkes på det handelspolitiske område (CONV 459/02, side 8).*
- 5. Stk. 3 bygger på stk. 3 i artikel 133 i TEF (henvisningen til den artikel, der skal erstatte artikel 300 i TEF, flyttes til begyndelsen af teksten). Arbejdsgruppe VII har anbefalet, at Europa-Parlamentets rolle styrkes på dette område (CONV 459/02, side 8), og undtagelsen vedrørende handelspolitik i artikel 300, stk. 3, i TEF, er derfor udgået i artikel 33 i dette afsnit vedrørende indgåelse af aftaler, der erstatter artikel 300 i TEF.*
- 6. Stk. 4 overtager den undtagelse, der findes i artikel 133, stk. 5, andet afsnit, i TEF, vedrørende forhandling og indgåelse af aftaler på områderne handel med tjenesteydelser og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret, hvis aftalen omfatter bestemmelser, hvor der kræves enstemmighed for vedtagelse af interne regler, idet det dog præciseres, at*

undtagelsen på tjenesteydelsesområdet vedrører tjenesteydelser, der indebærer personbevægelser. I sin udtalelse 1/94 (punkt 44) fastslår Domstolen, at grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, der ikke indebærer, at tjenesteyderen bevæger sig til modtagerens land og omvendt, ikke er uden lighedspunkter med vareudveksling, som ubestridt er omfattet af den fælles handelspolitik.

7. Stk. 5 afspejler to anbefalinger fra Arbejdsgruppe VII. Dels slutningen af anbefalingen i punkt 8. c) (understreget): "Der er bred støtte i gruppen til brug af kvalificeret flertal på alle områder inden for handelspolitikken, med forbehold af de nuværende harmoniseringsrestriktioner inden for nogle af de interne politikområder" (CONV 459/02, s. 7). Dels slutningen af anbefalingen i punkt 4 (CONV 459/02, s. 4), hvori det hedder som følger: "det bør nedfældes i traktaten, at EU har kompetence til at indgå aftaler, der omhandler spørgsmål, som hører under dets interne kompetence" og "den nye bestemmelse i traktaten bør endvidere præcisere, at Rådet bør træffe afgørelse om sådanne aftaler efter de samme afstemningsregler som dem, der anvendes for interne lovgivningsmæssige drøftelser om samme spørgsmål (sædvanligvis kvalificeret flertal), men "Denne bestemmelse ændrer på ingen måde kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne"".
8. Hvis konventet ønsker at bevare undtagelser fra Unionens enekompetence i henhold til artikel 133, stk. 6, andet afsnit, i TEF, hvorefter aftaler om handel med kulturelle og audiovisuelle tjenesteydelser, tjenesteydelser i forbindelse med uddannelse, sociale tjenesteydelser og tjenesteydelser inden for menneskers sundhed er omfattet af blandet kompetence, skal denne undtagelse indsættes i artikel 11, stk. 2, i forfatningens første del (afsnit III, Unionens beføjelser).
9. Artikel 132 og 134 i TEF er ikke medtaget i teksten. Artikel 132 er ikke blevet anvendt (eksportpolitikken er desuden omfattet af artikel 133, stk. 1, der er medtaget i artikel 3 i dette afsnit. Artikel 134 i TEF har ikke været anvendt siden 1993, da den er uforenelig med det indre marked (der er ikke længere nogen indre grænser).

\*

\*                      \*

## KAPITEL 3: SAMARBEJDE MED TREDJELANDE OG HUMANITÆR BISTAND

### I. UDVIKLINGSSAMARBEJDE

#### *Artikel 25*

1. Unionens politik med hensyn til udviklingssamarbejde føres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil som omhandlet i artikel 1 i dette afsnit. Unionens og medlemsstaternes politik med hensyn til udviklingssamarbejde supplerer og styrker gensidigt hinanden.
2. Unionen og medlemsstaterne respekterer de forpligtelser og tager hensyn til de målsætninger, som de har godkendt inden for rammerne af De Forenede Nationer og andre kompetente internationale organisationer.

#### **Bemærkninger**

1. *Artikel 25 bygger på artikel 177 i TEF, der er gjort kortere ved udeladelse af opregningen af mål (stk. 1 og 2) og indsættelse af en henvisning til artiklen om principperne og målene for Unionens optræden udadtil.*
2. *Artikel 178 i TEF, hvori det hedder, at "Fællesskabet tager hensyn til de i artikel 177 omhandlede mål i de politikker, som det iværksætter, og som vil kunne berøre udviklingslandene", er udgået på baggrund af den generelle tekst om sammenhæng i artikel 1 om principperne og målene for Unionens optræden udadtil.*

#### *Artikel 26*

1. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter lovgivningsproceduren de europæiske love og rammelove, der er nødvendige for at gennemføre politikken for udviklingssamarbejde, og som kan vedrøre flerårige samarbejdsprogrammer med udviklingslande eller programmer med en tematisk tilgang.

2. Unionen kan med tredjelande og kompetente internationale organisationer indgå aftaler der kan bidrage til at nå målene i artikel 1 i dette afsnit. Sådanne aftaler forhandles og indgås i overensstemmelse med artikel 33 i dette afsnit.

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at forhandle i internationale organer og indgå internationale aftaler.

3. Den Europæiske Investeringsbank bidrager på de betingelser, der er fastsat i dens vedtægter, til iværksættelsen af de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1.
4. Bestemmelserne i denne artikel berører ikke samarbejdet med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet inden for rammerne af AVS-EF-konventionen.

### **Bemærkninger**

1. Artikel 26 bygger på de nuværende artikler 179 og 181 i TEF, dog med en ajourføring af stk. 1 og 2 i udkastet (artikel 179, stk. 1, og artikel 181) på baggrund af konventets arbejde, især anbefalingerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Forenkling.
2. Stk. 3 om Den Europæiske Investeringsbank er en ordret gengivelse af stk. 2 i artikel 179 i TEF.
3. Stk. 4 svarer helt til stk. 3 i artikel 179 i TEF. Det understreges dog, at konventet skal tage stilling til, om en bestemmelse om samarbejdet med AVS-landene skal bevares, eller om den skal udgå, da der ikke er behov for en særskilt politik eller finansiering (der mindes i denne forbindelse om, at der i Arbejdsgruppe VII var bred støtte til at integrere Den Europæiske Udviklingsfond (EUF) i Unionens budget).

## **Artikel 27**

1. Unionen og medlemsstaterne samordner deres politik med hensyn til udviklingssamarbejde og fører samråd om deres bistandsprogrammer, herunder i internationale organisationer og på internationale konferencer, med henblik på at styrke deres aktioners komplementaritet og effektivitet. De kan iværksætte fælles aktioner. Medlemsstaterne bidrager om nødvendigt til iværksættelsen af Unionens bistandsprogrammer.
2. Kommissionen kan tage ethvert passende initiativ for at fremme den i stk. 1 omhandlede samordning.
3. Inden for rammerne af deres respektive beføjelser samarbejder Fællesskabet og medlemsstaterne med tredjelande og med kompetente internationale organisationer.

### **Bemærkninger**

*Artikel 27 bygger på artikel 180 i TEF og artikel 181, stk. 1, i TEF. Teksten er blevet styrket med hensyn til "komplementariteten og effektiviteten" af EU's og medlemsstaternes aktioner, hvilket blev foreslået i forbindelse med drøftelserne i Arbejdsgruppe VII (jf. punkt 54 i rapporten).*

## II. ØKONOMISK, FINANSIELT OG TEKNISK SAMARBEJDE MED TREDJELANDE

### Artikel 28

1. Med forbehold af de øvrige bestemmelser i denne traktat, især bestemmelserne i artikel 25-27 i dette afsnit vedrørende udviklingssamarbejde, iværksætter Unionen inden for sine kompetenceområder samarbejdsaktioner med tredjelande på det økonomiske, finansielle og tekniske område. Disse aktioner supplerer de aktioner, som iværksættes af medlemsstaterne, og er i overensstemmelse med Unionens udviklingspolitik. Unionens og medlemsstaternes aktioner supplerer og styrker gensidigt hinanden. De gennemføres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil som omhandlet i artikel 1 i dette afsnit.
2. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter lovgivningsproceduren de europæiske love og rammelove, der er nødvendige for at gennemføre stk. 1.
3. Inden for rammerne af deres respektive beføjelser samarbejder Unionen og medlemsstaterne med tredjelande og med kompetente internationale organisationer. De nærmere bestemmelser vedrørende Unionens samarbejde kan nedfældes i aftaler mellem denne og de pågældende tredjeparter, idet disse aftaler forhandles og indgås i overensstemmelse med artikel 33 i dette afsnit. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed i forbindelse med de associeringsaftaler, der er omhandlet i artikel 32, stk. 2, i dette afsnit, og i forbindelse med aftaler, der skal indgås med de stater, der er kandidater til tiltrædelse af Unionen.

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at forhandle i internationale organer og indgå internationale aftaler.

### **Bemærkninger**

*Udkastet til artikel bygger på artikel 181 A i TEF, der blev tilføjet i Nice. Konventet gøres opmærksom på, at tekstudkastet omfatter et forslag om ændring af den nuværende tekst for så vidt angår den procedure, der er omhandlet i stk. 2, i overensstemmelse med anbefalingerne fra Arbejdsgruppen vedrørende Forenkling om generalisering af den fælles beslutningsprocedure (teksten til artikel 181 A er affattet således: " Rådet vedtager med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet de foranstaltninger, der er nødvendige...").*

## Artikel 29

Når situationen i et tredjeland kræver finansiell bistand af presserende karakter fra Unionens side, især finansiell bistand, vedtager Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen de nødvendige foranstaltninger.

### **Bemærkninger**

*Ny artikel, der har til formål at tilvejebringe et specifikt retsgrundlag for finansiell støtte til tredjelande, når der er behov for hurtig handling. I erklæring nr. 10 fra RK, der er knyttet til slutakten til Nice-traktaten, er det præciseret, at artikel 181 A i TEF ikke finder anvendelse på betalingsbalancestøtte til tredjelande. Retsakter om en sådan støtte vil derfor på indeværende tidspunkt fortsat skulle vedtages på grundlag af artikel 308 i TEF (og dermed med enstemmighed), hvis der ikke tilvejebringes et specifikt retsgrundlag. Under hensyntagen til denne støttes hastende karakter foreslås det, at de nødvendige foranstaltninger vedtages med kvalificeret flertal.*

## III. HUMANITÆR BISTAND

### Artikel 30

1. Unionens aktioner på området humanitær bistand gennemføres inden for rammerne af principperne og målene for Unionens optræden udadtil som omhandlet i artikel 1 i dette afsnit. Disse aktioner er et supplement til medlemsstaternes aktioner. Disse aktioner er ikke-diskriminerende og har til formål i specifikke situationer at yde bistand, hjælp og beskyttelse til befolkninger i tredjelande, der bliver ofre for menneskeskabte katastrofer eller naturkatastrofer, med henblik på opfyldelse af de humanitære behov, der opstår i disse forskellige situationer. Unionens og medlemsstaternes aktioner supplerer og styrker gensidigt hinanden.
2. De humanitære bistandsaktioner gennemføres i overensstemmelse med principperne i den humanitære folkeret, især principperne om upartiskhed og ikke-forskelsbehandling.
3. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter lovgivningsproceduren de nødvendige love og rammelove til fastlæggelse af rammerne for gennemførelsen af Unionens humanitære bistandsaktioner.

4. Unionen kan med tredjelande og kompetente internationale organisationer indgå aftaler der kan bidrage til at nå målene i artikel 1. Sådanne aftaler forhandles og indgås i overensstemmelse med artikel 33 i dette afsnit.

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at forhandle i internationale organer og indgå internationale aftaler.

5. Der oprettes et frivilligt europæisk korps for humanitær bistand, der kan danne ramme for europæiske unges fælles bidrag til Unionens humanitære bistandsaktioner. Europa-Parlamentet og Rådet vedtager efter lovgivningsproceduren en europæisk lov om statuten og funktionsmåden for et sådant korps.
6. Kommissionen kan tage ethvert passende initiativ for at fremme samordningen mellem Unionens og medlemsstaternes aktioner med henblik på at styrke effektiviteten og komplementariteten af Unionens og de nationale humanitære bistandsforanstaltninger.
7. Unionen påser, at dens humanitære aktioner samordnes og hænger sammen med de aktioner, der gennemføres af internationale organisationer og organer, især dem, der indgår i FN-systemet.

### **Bemærkninger**

1. *Ny artikel, der følger udkastet til artikel 12, stk. 6, i forfatningen, hvor dette område udtrykkeligt er nævnt som et område med delt kompetence sammen med udviklingssamarbejde. Humanitær bistand har ikke noget specifikt retsgrundlag i de nuværende traktater og iværksættes efter de nærmere bestemmelser i Rådets forordning (EF) nr. 1257/96 af 20. juni 1996 (retsgrundlag: artikel 179, tidligere 130 W, i TEF).*
2. *Artiklernes grundstruktur svarer til grundstrukturen i forbindelse med udviklingssamarbejde, men lægger i stk. 1 mere specifikt vægten på humanitære aktioners specifikke karakter. Beskrivelsen er baseret på definitionerne i ovennævnte forordning (fødevarehjælp ydes f.eks. uden betingelser med hensyn til det langsigtede mål om konsolidering af retsstatsprincipperne eller bæredygtig udvikling - ifølge forordning nr. 1257/96 må bistanden "ikke baseres på eller betinges af politiske overvejelser").*

3. *Stk. 2 fastlægger de grundlæggende principper for humanitær bistand: aktionerne gennemføres i overensstemmelse med principperne i den humanitære folkeret, især principperne om upartiskhed og ikke-forskelsbehandling. Det første af disse principper indebærer, at afgørelser om humanitær bistand skal træffes på en upartisk måde og udelukkende under hensyntagen til ofrenes behov og interesser. Det andet indebærer, at den humanitære bistand skal ydes uden forskelsbehandling af ofre af racemæssige, etniske eller religiøse grunde eller på grund af køn, alder, nationalitet eller politisk tilhørsforhold (jf. forordning nr. 1257/96 og rapporten fra gruppe VII, CONV 459/02, punkt 57).*
4. *Stk. 3 og 4 vedrører de procedurer, der skal anvendes til vedtagelse af retsakter til gennemførelse og indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer (tilpasning i forhold til konventets arbejde).*
5. *Stk. 5 og 6 omhandler samordningen mellem Unionen og medlemsstaterne og samordningen med internationale organisationer og organer.*

\*

\*      \*

## KAPITEL 4: RESTRIKTIVE FORANSTALTNINGER

### Artikel 31

1. Såfremt en afgørelse vedrørende en EU-holdning eller en EU-aktion, der er vedtaget efter bestemmelserne om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i kapitel 1 i dette afsnit, tager sigte på helt eller delvis at afbryde eller indskrænke de økonomiske og finansielle forbindelser med et eller flere tredjelande, træffer Rådet med kvalificeret flertal på fælles forslag af udenrigsministeren og Kommissionen de nødvendige foranstaltninger. Det underretter Europa-Parlamentet.
2. På de områder, der er nævnt i stk. 1, kan Rådet efter samme procedure vedtage restriktive foranstaltninger over for fysiske eller juridiske personer, grupper eller ikke-statslige enheder.

### **Bemærkninger**

1. *I stk. 1 gengives bestemmelserne i EF-traktatens artikel 301, og der er medtaget en henvisning til de finansielle forbindelser for at dække de områder, der er omhandlet i EF-traktatens artikel 60. Rådet træffer afgørelse på forslag af udenrigsministeren og Kommissionen for at sikre sammenhæng i de foreslåede foranstaltninger. Dette kapitel vedrører iværksættelse af restriktive foranstaltninger i medfør af en udenrigspolitisk afgørelse vedtaget i henhold til bestemmelserne i kapitel 1. De restriktive foranstaltninger, som Unionen kan indføre efter at have fastslået en overtrædelse af oprindelsesregler begået af et tredjeland, er omfattet af kapitel 5, der vedrører internationale aftaler.*

*Der er indsat en ny bestemmelse om underretning af Europa-Parlamentet.*

2. *Traktaterne indeholder på nuværende tidspunkt kun hjemmel til iværksættelse af restriktive foranstaltninger over for stater. Undertiden er der imidlertid behov for at kunne træffe andre former for foranstaltninger. Med dette stykke tilvejebringes der et retsgrundlag, der giver Unionen mulighed for at vedtage restriktive foranstaltninger over for fysiske eller juridiske personer, grupper, ikke-statslige enheder, mv.*

\*

\*      \*

## KAPITEL 5: INTERNATIONALE AFTALER

### Artikel 32

1. Unionen kan forpligte sig ved at indgå aftaler med et eller flere tredjelande eller en eller flere internationale organisationer i de tilfælde, hvor indgåelsen af sådanne aftaler er fastsat i bestemmelserne i forfatningen.
2. Unionen kan indgå associeringsaftaler med et eller flere tredjelande eller en eller flere internationale organisationer. Med disse aftaler etableres der en associering, der er kendetegnet ved gensidige rettigheder og pligter, fælles foranstaltninger og særlige procedurer med et eller flere tredjelande eller en eller flere internationale organisationer.
3. Unionen kan indgå internationale aftaler, som det er nødvendigt at indgå for at nå et af Unionens mål, eller som er omhandlet i en af Unionens retsakter, eller som påvirker en af Unionens interne retsakter.
4. De aftaler, som Unionen indgår, er bindende for EU-institutionerne og medlemsstaterne.

### **Bemærkninger**

*I og med at søjlerne forsvinder, bliver det nødvendigt at sammenskrive bestemmelserne om EU's eksterne kompetence inden for FUSP (artikel 24 i TEU), RIA (artikel 38 i TEU) og på fællesskabsområdet (artikel 300, stk. 1, i TEF).*

*Artikel 300, stk. 1, i den nuværende TEF nævner kun Fællesskabets eksplicitte eksterne kompetence, dvs. "de tilfælde, hvor bestemmelserne i denne traktat forudsætter indgåelse af aftaler". Der er tale om artikel 133 i TEF (den fælles handelspolitik), artikel 177 til 181 i TEF (udviklingssamarbejde), artikel 111 i TEF (den monetære politik), artikel 170 i TEF (politikken vedrørende forskning og teknologisk udvikling), artikel 174 i TEF (miljøpolitik), artikel 182 til 188 i TEF (de oversøiske landes og territoriers associering) og artikel 310 i TEF (associering af tredjelande eller internationale organisationer).*

*Ifølge Domstolens retspraksis kan EU's eksterne kompetence imidlertid ikke blot være resultatet af en eksplicit tildeling i traktaten, men også implicit være affødt af bestemmelserne heri. Dette gælder i følgende tilfælde:*

- *når EU's eksterne kompetence er nødvendig for at nå en af de målsætninger, der er omhandlet i traktaten, i tilfælde hvor EU endnu ikke har vedtaget en intern retsakt (Domstolens udtalelse 1/76 af 26. april 1977, 2/91 af 19. marts 1993 og 1/94 af 15. november 1994), samt*
- *når EU's eksterne kompetence er nødvendig for en ensartet anvendelse af fællesskabsretten i tilfælde, hvor EU allerede har udøvet sin interne kompetence (Domstolens dom vedrørende "AETR" af 31. marts 1971 og Domstolens udtalelse 1/92 af 10. april 1992 og 2/92 af 24. marts 1995).*

*På grundlag af denne retspraksis har Arbejdsgruppe VII udarbejdet følgende anbefalinger:*

- *det bør nedfældes i traktaten, at EU har kompetence til at indgå aftaler, der omhandler spørgsmål, som hører under dets interne kompetence*
- *den nye bestemmelse i traktaten bør endvidere præcisere, at Rådet bør træffe afgørelse om sådanne aftaler efter de samme afstemningsregler som dem, der anvendes for interne lovgivningsmæssige drøftelser om samme spørgsmål (sædvanligvis kvalificeret flertal)*

*Denne bestemmelse ændrer på ingen måde kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne.*

*Udkastet til artikel 32 omhandler kun tillægelse af kompetence til Unionen til at indgå aftaler, nemlig eksplicit kompetence, når indgåelse af aftaler er omfattet af en bestemmelse i forfatningen (stk. 1), og implicit kompetence, når indgåelse af en aftale er nødvendig for at nå et af Unionens mål, er omhandlet i en af Unionens retsakter eller er nødvendig for ensartet anvendelse af en af Unionens interne retsakter (stk. 3).*

*Dette artikeludkast angiver ikke, om der er tale om enekompetence eller delt kompetence. Dette spørgsmål er nemlig behandlet i udkastet til forfatningens artikel 11 og 12, hvori det hedder:*

- *i artikel 11: "Unionen har enekompetence (...) på følgende områder: (...) den fælles handelspolitik, den monetære politik for de medlemsstater, der har indført euroen, bevarelsen af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik", og denne enekompetence omfatter internationale aftaler på disse områder. I udkastet til artikel 11, stk. 2, tilføjes følgende: "Unionen har enekompetence i forbindelse med indgåelse af en international aftale, når denne indgåelse er omhandlet i en retsakt vedtaget af Unionen, når den er nødvendig for at give Unionen mulighed for at udøve sin kompetence på internt plan, eller når den berører en intern retsakt vedtaget af Unionen."*

- *i artikel 12: de områder, hvor Unionen deler kompetence med medlemsstaterne. På nogle af disse områder har Unionen udtrykkelig ekstern kompetence, som den deler med medlemsstaterne. Det drejer sig om udviklingssamarbejde, politikken vedrørende forskning og teknologisk udvikling og miljøpolitikken.*

### **Artikel 33**

1. Uanset de særlige bestemmelser i artikel 24 i dette afsnit, forhandles og indgås aftaler mellem Unionen og tredjelande eller internationale organisationer efter følgende procedure.
2. Rådet godkender indledningen af forhandlinger, vedtager forhandlingsdirektiver og indgår aftalerne.
3. Kommissionen - eller EU-udenrigsministeren, når aftalen udelukkende eller hovedsagelig vedrører den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik - forelægger henstillinger for Rådet, som bemyndiger Kommissionen eller ministeren til at indlede forhandlinger. Kommissionen og EU-udenrigsministeren fremsætter eventuelt fælles henstillinger.
4. I forbindelse med beslutningen om bemyndigelse til forhandlinger udpeger Rådet ud fra emnet for den fremtidige aftale Unionens forhandler eller chefen for Unionens forhandlingsdelegation.
5. Rådet kan give forhandleren af aftalen forhandlingsdirektiver og kan udpege et særligt udvalg, som der skal føres samråd med under forhandlingerne.

6. På forslag af aftalens forhandler træffer Rådet afgørelse om undertegnelse af aftalen samt eventuelt om midlertidig anvendelse heraf inden ikrafttrædelsen.
7. Rådet indgår aftalen på forslag af aftalens forhandler. Undtagen hvis aftalen udelukkende vedrører den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, indgår Rådet først aftalen efter høring af Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentet afgiver sin udtalelse inden for en frist, som Rådet kan fastsætte under hensyn til, hvor meget sagen haster. Hvis der ikke er afgivet udtalelse ved fristens udløb, kan Rådet træffe afgørelse. Der kræves imidlertid samstemmende udtalelse fra Europa-Parlamentet, når der er tale om associeringsaftaler, tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder samt om aftaler, hvorved der etableres en specifik institutionel ramme med samarbejdsprocedurer, aftaler, som har betydelige budgetmæssige virkninger for Unionen, og aftaler, som dækker områder, hvor lovgivningsproceduren finder anvendelse. Rådet og Europa-Parlamentet kan i hastetilfælde aftale en frist for afgivelse af den samstemmende udtalelse.
8. Uanset ovenstående bestemmelser kan Rådet, når det indgår en aftale, bemyndige forhandleren af aftalen til på Unionens vegne at godkende de ændringer, som ifølge aftalen skal vedtages ved en forenklet fremgangsmåde eller vedtages af et organ, der nedsættes ved aftalen; Rådet kan knytte særlige betingelser til en sådan bemyndigelse.
9. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal under hele proceduren. Det træffer imidlertid afgørelse med enstemmighed, når aftalen vedrører et område, hvor der kræves enstemmighed ved vedtagelse af interne regler, samt i tilfælde af associeringsaftaler, og i tilfælde af tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.

10. På forslag af EU-udenrigsministeren eller Kommissionen træffer Rådet afgørelse om suspension af anvendelsen af en aftale og fastlægger, hvilke holdninger der skal indtages på Unionens vegne i et organ, der er nedsat ved en aftale, når dette organ skal vedtage afgørelser, der har retsvirkninger, bortset fra afgørelser, der supplerer eller ændrer den institutionelle ramme for aftalen.
11. Europa-Parlamentet skal straks underrettes fuldt ud om alle etaper i proceduren i denne artikel.
12. Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen, Den Europæiske Centralbank eller en medlemsstat kan indhente udtalelse fra Domstolen om en påtænkt aftales forenelighed med bestemmelserne i forfatningen, hvis disse er omfattet af Domstolens kompetence. I tilfælde af negativ udtalelse fra Domstolen kan den påtænkte aftale kun træde i kraft, hvis forfatningen revideres efter proceduren i artikel [N].

### **Bemærkninger**

*Arbejdsgruppe VII har anbefalet, " at den nye traktat kommer til at indeholde et enkelt sæt bestemmelser om forhandling og indgåelse af internationale aftaler, der angiver, at Rådet giver bemyndigelse til indledning af forhandlinger, udsteder forhandlingsdirektiver og indgår aftaler, og endvidere angiver, hvem der handler på EU's vegne afhængigt af aftalens indhold."*

*Hvis anvendelsesområdet for en aftale henhører under såvel det nuværende fællesskabsområde som de nuværende afsnit V og VI i EU-traktaten, har gruppen anbefalet "at det i videst muligt omfang bør tilstræbes kun at indgå én enkelt aftale, og at Rådet træffer afgørelse om forhandlingsproceduren under hensyn til aftalens hovedformål og dens retsgrundlag. Rådet angiver i denne forbindelse også, hvem der fører forhandlinger på EU's vegne, dvs. den person, der fungerer som højtstående repræsentant, sammen med Kommissionen eller Kommissionen alene eller den højtstående repræsentant alene under overvågning af et udvalg."*

*Tekstforslaget omfatter denne anbefaling ved at integrere proceduren i artikel 24 og 38 i TEU i den nuværende procedure i artikel 300 i TEF og videreudvikle den under hensyn til muligheden for at etablere en funktion som EU-udenrigsminister.*

### *Artikel 34*

1. Uanset artikel 33 kan Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed på grundlag af en henstilling fra Den Europæiske Centralbank eller Kommissionen og efter høring af Den Europæiske Centralbank, hvor det tilstræbes at opnå en konsensus, der er i overensstemmelse med målsætningen om prisstabilitet, efter høring af Europa-Parlamentet, i overensstemmelse med fremgangsmåderne i stk. 3 for de der nævnte arrangementer indgå formelle aftaler om et valutakurssystem for euroen over for ikke-EU-valutaer. Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på grundlag af en henstilling fra Den Europæiske Centralbank eller Kommissionen og efter høring af Den Europæiske Centralbank, hvor det tilstræbes at opnå en konsensus, der er i overensstemmelse med målsætningen om prisstabilitet, kan vedtage, ændre eller ophæve centralkurserne for euroen inden for valutakurssystemet. Formanden for Rådet underretter Europa-Parlamentet om enhver vedtagelse, ændring eller ophævelse af centralkurserne for euroen.
2. Såfremt der ikke findes noget valutakurssystem i forhold til en eller flere ikke-EU-valutaer som nævnt i stk. 1, kan Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal enten på grundlag af en henstilling fra Kommissionen og efter høring af Den Europæiske Centralbank eller på grundlag af en henstilling fra Den Europæiske Centralbank, udarbejde generelle retningslinjer for valutakurspolitikken i forhold til disse valutaer. Disse generelle retningslinjer berører ikke Det Europæiske System af Centralbankers hovedmålsætning om at fastholde prisstabilitet.
3. Såfremt Unionen skal forhandle aftaler om monetære spørgsmål eller spørgsmål vedrørende valutakursordninger med en eller flere stater eller internationale organisationer, fastlægger Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på grundlag af en henstilling fra Kommissionen og efter høring af Den Europæiske Centralbank, uanset artikel 33 arrangementer for forhandling og indgåelse af sådanne aftaler. Disse arrangementer skal sikre, at Unionen udtrykker én enkelt holdning. Kommissionen tilknyttes forhandlingerne fuldt ud.

4. Med forbehold af stk. 1 skal Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen og efter høring af Den Europæiske Centralbank, fastlægge Unionens holdning på internationalt plan i forbindelse med spørgsmål af særlig interesse for Den Økonomiske og Monetære Union samt fastlægge dets repræsentation under overholdelse af den kompetencefordeling, der er fastsat i artikel X [tidl. art. 99] og Y [tidl. art. 105].
5. Med forbehold af Unionens kompetence og aftaler for så vidt angår Den Økonomiske og Monetære Union, kan medlemsstaterne forhandle i internationale organer og indgå internationale aftaler.

### **Bemærkninger**

*Den foreslåede tekst svarer til den nuværende artikel 111 i TEF, idet ecu er ændret til euro, og stk. 3, andet afsnit, ikke er medtaget, da der findes en generel bestemmelse i udkastet til artikel 33, stk. 4.*

*Arbejdsgruppe VI har erkendt, at der bør ske en forbedring af de nuværende uformelle arrangementer for repræsentation af euroområdet i internationale organisationer (idet disse arrangementer afspejler, at bestemmelserne i artikel 111, stk. 4, i TEF ikke er blevet gennemført). Nogle medlemmer finder, at dette kan opnås ved en bedre samordning. Andre ønsker at gå videre, selv om det erkendes, at den form for repræsentation, der er behov for, delvis vil kunne afhænge af den pågældende internationale organisation. Medlemmerne har forskellige opfattelser, idet nogle ønsker, at denne rolle hovedsagelig skal tilfalde formanden for Eurogruppen, mens andre foretrækker, at der indsættes en bemyndigelsesklausul i traktaten, så man følger praksis på det handelspolitiske område og overdrager denne opgave til Kommissionen. Artikel 4 i forslaget til artikel afgør således ikke spørgsmålet og overlader det til Rådet at vælge en repræsentant for EU, det vil i virkeligheden sige for euroområdet: enten formanden for Økofin-Rådet eller Kommissionen, hvilket vil være mere i overensstemmelse med resten af forfatningen, eftersom den monetære politik er et enekompetenceområde for de medlemsstater, der er gået over til euroen.*

\*

\*      \*

**KAPITEL 6:           FORBINDELSERNE MED INTERNATIONALE  
ORGANISATIONER OG TREDJELANDE SAMT  
UNIONENS DELEGATIONER**

***Artikel 35***

1. Unionen indleder ethvert formålstjenligt samarbejde med De Forenede Nationer, Europarådet, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling.

Den opretholder i øvrigt passende forbindelser med alle andre internationale organisationer.

2. Unionens udenrigsminister og Kommissionen står for gennemførelsen af stk. 1.

***Artikel 36***

1. Unionens delegationer i tredjelande og ved internationale organisationer sikrer Unionens repræsentation.
2. Unionens delegationer virker under EU-udenrigsministerens ansvar og i tæt samarbejde med medlemsstaternes missioner.

**Bemærkninger**

1. *Stk. 1 og 2 i denne artikel bygger på artikel 302, 303 og 304 i TEF. OSCE er tilføjet i opregningen af internationale organisationer, med hvilke Unionen indleder ethvert formålstjenligt samarbejde, under hensyn til bl.a. de forbindelser, der er oprettet med denne organisation inden for rammerne af udformningen af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.*
2. *Stk. 2 fastsætter, at Unionens udenrigsminister og Kommissionen står for gennemførelsen af bestemmelserne i stk. 1.*
3. *Stk. 3 fastsætter den repræsentationsrolle, som Unionens delegationer skal spille i tredjelande og internationale organisationer.*
4. *Spørgsmålet om, hvorvidt kun euroområdet skal være repræsenteret i internationale finansielle organisationer, behandles i udkastene til tekster vedrørende den monetære politik.*

\*

\*   \*

## ANDEN DEL

### KAPITEL X: SOLIDARITET

#### Artikel X (gennemførelse af solidaritetsbestemmelsen)

1. På grundlag af et fælles forslag fra udenrigsministeren og Kommissionen vedtager Rådet retsakter med henblik på fastlæggelse af en ramme for gennemførelsen af solidaritetsbestemmelsen i del I, artikel X. Disse retsakter vedtages i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i forfatningen.
2. Hvis en medlemsstat udsættes for et terrorangreb, kommer de øvrige medlemsstater denne medlemsstat til undsætning på anmodning af dens politiske myndigheder. Med henblik herpå foretager medlemsstaterne en samordning i Rådet.
3. I forbindelse med denne artikel bistår Rådet af Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité og Den Stående Komité for den Indre Sikkerhed, der, når det er relevant, forelægger Rådet fælles udtalelser.
4. For at Unionen skal kunne optræde effektivt, foretager Det Europæiske Råd på grundlag af en rapport fra Rådet regelmæssige vurderinger af de trusler, som Unionen står over for.

#### Bemærkninger:

*Denne artikel følger direkte anbefalingerne fra Gruppe VIII om medtagelse af en solidaritetsbestemmelse i forfatningen og beskriver de nærmere detaljer for dens gennemførelse.*

*Stk. 1 beskriver, hvorledes bestemmelsen skal gennemføres for så vidt angår elementet forebyggelse af terrortruslen, beskyttelse af de demokratiske institutioner og civilbefolkningen samt hjælp til civilbefolkningen i tilfælde af terrorangreb. Da bestemmelsen indebærer, at alle Unionens og medlemsstaternes midler kan bringes i anvendelse, herunder militære midler, skal forslaget vedrørende fastlæggelse af den overordnede ramme forelægges af Kommissionen og udenrigsministeren i fællesskab. Af samme grund er det umuligt at foreskrive en ensartet afstemningsmåde for anvendelse af alle midler, f.eks. dels dem, der er underlagt reglen om vedtagelse med kvalificeret flertal, dels dem, f.eks. militære midler, der er underlagt reglen om vedtagelse med enstemmighed. Artiklen foreskriver derfor specifikke procedurer i overensstemmelse med forfatningens bestemmelser for vedtagelse af de forskellige retsakter, der skal udgøre den samlede overordnede ramme. Europa-Parlamentets rolle bliver således den, der er fastsat i de relevante procedurer.*

*For så vidt angår hjælp til en medlemsstat som følge af et terrorangreb, er det nødvendigt, at medlemsstaterne handler umiddelbart efter hændelsen. Derfor foreskriver stk. 2 automatisk udløsning af hjælp på anmodning af den pågældende medlemsstat. Medlemsstaten skal tilkendegive sine behov, og de øvrige stater samordner i Rådet den indsats og de midler, der er nødvendige for at rette op på situationen.*

*Stk. 3 omhandler den forberedelse af Rådets arbejde, der skal foretages af Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité og Den Stående Komité for den Indre Sikkerhed (der bl.a. har ansvaret for koordinering af de aktioner, som medlemsstaternes kompetente myndigheder, herunder politi og toldvæsen, gennemfører). Fastlæggelsen af de to komitéers opgaver (artikel 22 i forfatningens anden del, artikel X i forfatningens anden del, afsnittet om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed) svarer til den ekspertise, som Rådet kunne få brug for; samtidig er det for at sikre indsatsens effektivitet vigtigt, at de to komitéers udtalelser er indbyrdes sammenhængende og samordnede, hvilket er begrundelsen for passagen om, at de kan forelægge Rådet fælles udtalelser.*

*Stk. 4 svarer til anbefalingen fra Gruppe VIII om, at Det Europæiske Råd regelmæssigt bør vurdere de trusler, som EU står over for, for at et system med hurtig varsling kan fungere.*

---